

REVERZ

POHRANIČÍ
kniha druhá

SERGEJ LUKJANĚNKO
ALEXANDR GROMOV

Reverz

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.tridistri.cz
www.firma.kosmas.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

Sergej Lukjaněnko, Alexandr Gromov

Reverz – e-kniha

Copyright © Triton, 2018

Copyright © Argo, 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ARGO
TRITON

Sergej Lukjaněnko

Alexandr Gromov

Reverz

Застава

Copyright © Sergey Lukianenko 2014

Translation © Iva Dvořáková, 2018

Cover © Libux77 | Dreamstime.com

© Stanislav Juhaňák - Triton, 2018

© Argo, 2018

ISBN 978-80-7553-328-9 (Juhaňák Stanislav – Triton)

ISBN 978-80-257-2367-8 (Argo)

ISBN 978-80-755-3532-0 (ePDF)

ISBN 978-80-755-3533-7 (ePUB)

ISBN 978-80-755-3534-4 (Mobi)

Stanislav Juhaňák - Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10

www.tridistri.cz

Nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

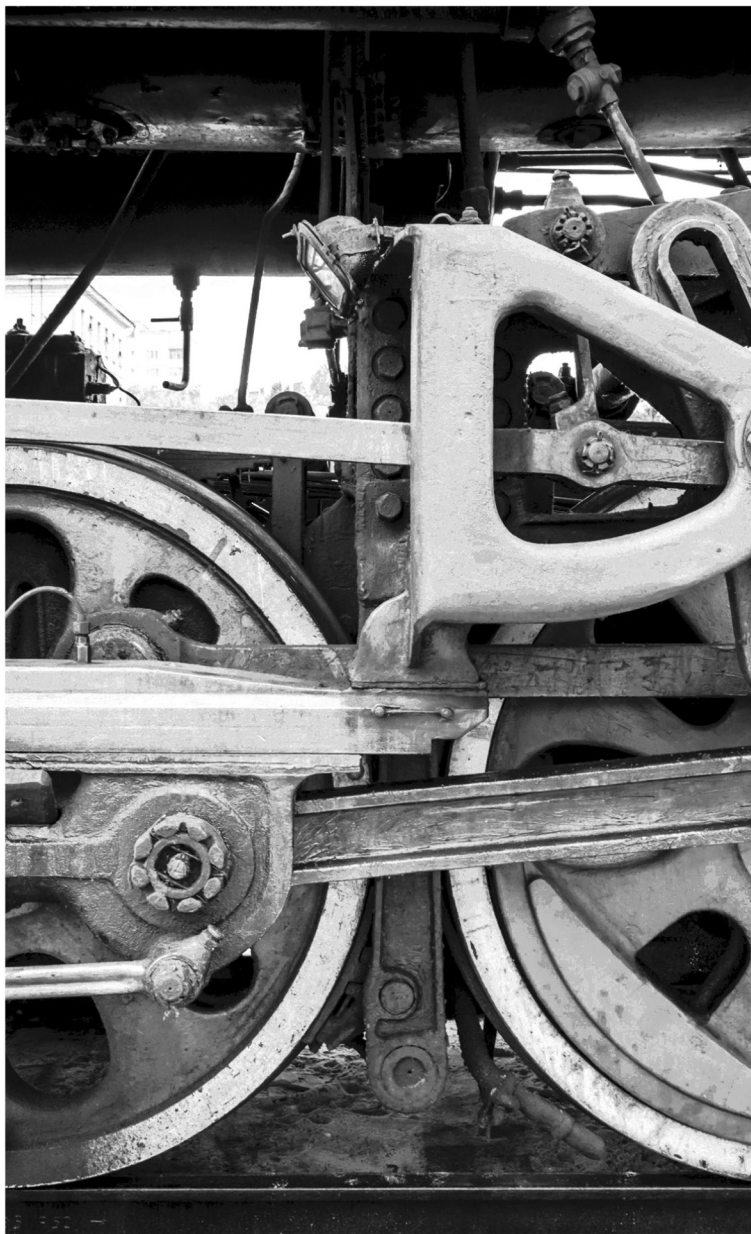
www.argo.cz

REVERZ

POHRANIČÍ

kniha druhá

SERGEJ LUKJANĚNKO
ALEXANDR GROMOV

REVERZ

POHRANIČÍ

kniha druhá

SERGEJ LUKJANĚNKO
ALEXANDR GROMOV

STANISLAV JUHAŇÁK - TRITON

ARGO

Prolog

V alamejských stepích rozeznáváme dvě roční období – prostě horké a příšerně horké. V zimě, pro niž neplatí ono „příšerně“, ale jen „prostě“, se snáz dýchá a tu a tam i do těchto míst dospějí dešťové mraky, které neznámo jak nestihly během putování přes půl kontinentu poztráct všechnu svou vláhu, výjimečně tady zahřímají bouře a strnou se opravdové lijáky. V takových případech po pancíři zurčí proudy vody, které se najednou nestíhají odpařit, pronikají i do střílen a posádka je celá blažená.

V létě je to mnohem horší: vyberte si jakýkoli obrněný vagon, po poledni je v něm jako v troubě. A v kabině obrněné lokomotivy, zejména když kotel jede naplno, je to ještě mnohem horší.

Kolem dokola, od náspu až po obzor, se nad uschlými travinami chvěje jen rozpálený vzduch a tu a tam se v něm objeví fata morgána – o něco výš než žhavá step a o něco níž než nelítostné slunce. Míhotá se a láká. Voda žádná, jídlo žádné – není tu prostě nic, vyjma blízké smrti. Jenže smrt se týká jen živých tvorů...

Ale i na ty tu občas narazíte, a někteří jsou i bojeschopní!

Kde se na konci léta tady na Suché pustině najednou vzala tak velká banda, neměl nikdo ponětí. Soudě podle všeho to byli kočovníci z dalekého jihu, jež z jejich rodných krajů vyhnalo sucho a kteří poprvé v životě spatřili železnici. Jak jinak si vysvětlit, že se tito jezdci na koních, ozbrojení jen starými puškami, houfně vrhli na nákladní vlak, pomalu se vlekoucí s nákladem rudného koncentrátu? K čemu bude kočovníkům ruda? Některé jezdce dokonce napadlo rozvinout se do vějíře a zaútočit na obrněný vlak.

Výsledek byl jasný, ještě než to celé propuklo. Po takovém nepříteli bylo i střílet trapné – asi jako po chovancích

ústavu pro mentálně handicapované. Jenže co se dalo dělat?

Kočovnické kulky bezmocně cinkaly o pancíř a vyvolávaly v kulometčících chladný vztek, který se většinou dostavuje na cvičeních „v situaci blížící se bojové“. Mnohohlasý řev útočníků střelce jenom podráždil. Copak, vy umouněnci, tak vám se zachtělo krást? My vám ukážeme, zač je toho loket...!

Strojvůdce už sáhl po rukojeti brzdy, ale pak si to rozmyslel a obrněnou soupravu nezastavil. Zaprvé nedostal rozkaz. Za druhé kočovníky asi těžko napadlo poškodit vpředu koleje nebo způsobit zával. Za třetí se vagony v nízké rychlosti skoro nekymácely a přesnost palby tak zůstala zachována.

Za čtvrté podnikat proti útočícím divochům cokoli kromě odvetné palby by pro ně byla až příliš velká čest.

No a konečně, za páté, by zastavení vlaku znamenalo, že do kabiny lokomotivy přestane skrz ventilační průduchy proudit vzduch. Ten vzduch byl samozřejmě horký, ale dokud byl v pohybu, přece jen jakž takž ochlazoval polonahá, zpocená těla strojvůdce a pomocníka, který zastával rovněž roli topiče. Obrněnou lokomotivu vlaku Hrozivý vždy obsluhovala jen dvojčlenná posádka, což ovšem nebylo dáno spořivostí vedení, jako na mnoha dalších alamejských tratích, ale jednoduše tím, že pro třetího člena obsluhy parní lokomotivy už v těsné pancéřované kabině nezbývalo místo. Tahle trať byla úzkokolejka, takže úzkokolejný byl i obrněný vlak Hrozivý - trpaslík mezi svými příbuznými.

Zaprvé - úzkokolejný obrněný vlak. Za druhé - v majetku pohraniční stráže. A to prosím ve vzdálenosti tisíc kilometrů od nejbližší hranice! Člověk, který by neměl ponětí, jak to na Centru chodí, by si poklepal na čelo.

Ale zbytečně.

Tupé rypáky kulometů se daly do pohybu, vyhledaly cíl a obrněný vlak celý zarachotil. Přestože toho vlastně nebylo zapotřebí, malý kanón vypálil tříštivý granát. Z obytných vagonů s chlapy mimo službu a s ochrankou se ozvaly jed-

notlivé výstřely z pušek. Těžký kulomet na plošině posledního vagonu ostřeloval útočníky z boku.

Útok skončil stejně rychle, jako začal. Podél náspu ležela mrtvá těla lidí i koní. Těch pár jezdců, které včas napadlo se otočit, zběsile pobízelo koně. Palba utichla. Voda v chladících kulometných hlavni se v beztak parném poledni zahřála skoro k bodu varu...

Skrz průzor pancéřované lokomotivy toho příliš neuvidíte. Když se od něj strojvůdce odtrhl, tiše si zamumlal:

„Aspoň měli kluci nějakou zábavu...“

Obrněný vlak se pomalu plazil dál na sever.

Touhle dobou by se z velitelského vagonu měla telefonicky ozvat Fréza – nebo dokonce dorazit osobně. Nakonec zavolala. Strojvůdce zvedl sluchátko s dřevěnou, stářím odřenou rukojetí.

„Tak co, Skokane?“ ozval se ženský hlas, zkreslený nedokonalostí přístroje.

„Všechno v normě,“ odpověděl. „Škody žádný. Kde by se taky vzaly?“

Okamžitě zavěsila. Zleva na něj dýchl žár kotle – topič právě přiložil.

Strojvůdce pohlédl na hodinky – byl to kvalitní kousek z pozemské produkce.

Do radiového spojení zbývalo pětadvacet minut. Což je dobře. Fréza samozřejmě podá hlášení o kočovnické bandě a z Achtybachu ještě dnes vyrazí další vlak s posílenou rotou, jejímž úkolem bude ostraha nejdůležitějších železničních stanic. A štáb jí třeba na oplátku milostivě poskytne nějaké ty informace.

Fréza... Tuhle přezdívkou si vybrala sama. Kdežto jemu říkala, celkem výstižně, Skokan. Bylo mu to jedno – hlavně když byla s ním.

Prostě se to tak sešlo: on je strojvůdce a ona zbraňový důstojník a velitelka vlaku. Zpočátku měla Fréza s posádkou vlaku, které přidělili za velitele ženskou, trochu problémy, ale stačil rok a vycepovala mužstvo tak, že líp to snad ani nešlo. Skokan už dávno věděl, jaká je: jednou laskavá jako kočička, jindy tvrdá jako... jako fréza.

Kola dutě klapala přes místa, kde se spojovaly kolejnice. Jízda pokračovala. Další z mnoha. Kolik jich asi ještě bude, než Fréza se Skokanem tuhle službu opustí?

Těžko říct.

Zato bylo naprosto jasné, že se to jednou stane.

Kapitola první

Dar bohů

Ve středu Max umřel. Umíral zásadně ve středu.

Asi za hodinu zase obživil a pokusil se vybavit si sebe sama - co se ztratilo a co nového se vynořilo. Jako vždy mu chvíli trvalo, než se ve všem zorientoval. To přijde později, až definitivně vyhodnotí, oč přišel a co získal.

Nejlepší bylo umřít a zase ožít ve spánku - jako by se vůbec nic nestalo, prostě vstanete a chodíte.

Teprve po několika hodinách začnete chápat, že tohle už nejste vy. Přesněji řečeno nejste ten, kdo jste byl před smrtí - jste trochu jiný. Horší nebo lepší? Inu, jak se to vezme. Prostě poněkud jiný, jako kopie pořízená podle kopie. Kdekdo je toho názoru, že zabývat se něčím takovým nemá žádnou cenu: vy s tím přece nehnete, tak se klidně nechte unášet proudem.

Nekonečným proudem pravidelných každotýdenních smrtí, znovuzrození a přerodů.

Smrt je věc pomíjivá, v tom je ten háček. Tenhle řetěz nepřetrhnete, z proudu se nevymaníte. Každý má svůj den, pevně stanovený a neměnný. V nabídkách k sňatku se to jen hemží podobnými oznámeními: Pěkně stavěná blondýnka příjemného vzhledu, sobota. Nebo: Muž středních let, hmotně zajištěný se zálibou ve včelařství, hledá půvabnou ženu s klidnou povahou, úterý. Pro manžele je pohodlné umírat ve stejný den.

Ale kde se pak bere v hlavě ta myšlenka: Přichází vůbec někdy opravdová smrt, smrt definitivní? Co to je - obyčejný sen, který si pamatujeme pro jeho neuvěřitelnou nesmyslnost, předsmrtné blouznění, nebo přece jen vzpomínka na něco reálného?

To se takhle najednou vyřešit nedá.

Umřít navždy se pokusil skoro každý. Lidi si podřezávají žíly, házejí do sebe plné hrsti barbiturátů, věší se, vrhají se pod dopravní prostředky i z oken... Někteří se dokonce zkoušeli vyhodit do vzduchu nebo se upálit, aby zničili tělo – jenže vše marně. Přírodu neoklamete. Stejně nakonec jako ten poslední pitoma zase povstanete z popela. A pak stejně ve svůj den zase zemřete a hned nato obživnete. Člověk musí respektovat, co mu bylo předurčeno. Násilná smrt v jiné dny se nepočítá, a když k ní dojde ve váš den, tak umřete prostě dvakrát a dvakrát se do života vrátíte. Je to jen zbytečná nepříjemnost, nic víc.

Letmo se rozhlédl kolem. Marta ležela v dost nepohodlné poloze na podlaze, soudě podle všeho šla pokojem a zemřela náhle. Max s pocitem viny vstal z gauče, kde před chvilkou procitl sám, a přenesl ji tam. Vypadalo to, že se nijak zvlášť neuhodila. Ale stejně to od ní bylo neopatrné – rozhodně by udělala líp, kdyby zůstala v posteli... Každý přece ví, že ve svůj den nemá nikam chodit, zvat si návštěvy či vařit – je třeba prostě nedělat nic, jen se snažit celý den ležet, jediné tak se vyhnete nepříjemnostem. Pak samozřejmě stejně zase ožijete, ale vstát z mrtvých se zlomeninou či popáleninou není nic příjemného. Kdežto když ležíte, ani se neuhodíte. Techniku smrtelné bezpečnosti přece každý dobře zná.

Max šel do kuchyně a uvařil si silný čaj. Přestože to páli, hned ho pil. Cítil, že hlavu má pořád ještě prázdnou, ale postupně se zaplňovala. Čím, to už je jiná věc. To se stejně hned pochopit nedá. Na to je ještě brzy. Zatím trvá klasická malátnost těsně po vzkříšení. Leckdo to srovnává s normální kocovinou, ale tak to není. Hlava vás rozhodně nebolí. Jen prostě mozek přišel o veškerý svůj obsah.

Který se zase vrátí, ovšem pozměněný. Je to prostě kopie, pořízená podle kopie, pořízené podle kopie... a tak dále. Za jediný rok se kopíruje dvaapadesátkrát. Copak, to by ještě šlo, ovšem po takových třech letech už je člověk zcela jiný. A což teprve za deset let! Kdybyste pořídili kopii *Mony Lisý* a pak ji vždy z další kopie překopírovali pětsetkrát – co by

z toho asi vzniklo? Pokud by to byla třeba *Dívka s broskvemi*, dobrá, ale aby nedošlo až na *Černý čtverec!*

Max se na okamžik podivil: kde ty názvy bere? Že by je někdy dřív znal? To už zapomněl...

Nedopitý čaj nechal Max v kuchyni a vyšel na balkon – podívat se, jak se vede houbám. V truhlících, naplněných hlínou smísenou půl na půl s dřevěnými pilinami, to žilo nepřetržitě, ne jako v případě jejich majitelů. Zatímco z Maxe byla mrtvola, ze substrátu vylezlo několik nových bledě fialových houbiček – zatím úplně hloupých a naprosto netušících, co zač je člověk a k čemu potřebuje houby. Ty již vyrostlé se naopak po Maxově příchodu celé roztráslly, protože už jasně cítily, že budou snědeny. Max rozmíchal v konvičce živiny, všechny truhlíky pořádně zalil, sebral úrodu a vrátil se s ní do kuchyně.

Velice pečlivě houby očistil, propláchl je a pak nakrájel. Vybavil si, že aby člověk přišel po smrti co nejrychleji k sobě, je nejlepší věnovat se nějaké lehké, ale pozornost vyžadující činnosti. Dobrý je třeba taky úklid domácnosti...

Ale pokolikáté už. Ne, ne, do toho se mu nechce...

Když obživla Marta, stál zrovna u sporáku a dělal smaženici; slabým hlasem na něj zavolala, ale vzápětí ho požádala, aby se otočil a nedíval se na ni. Prý protože vypadá strašně. Max se tedy poslušně odvrátil. To je ale pitomost. Vždyť už ji nejmíň stokrát viděl mrtvou – s vystouplým ostrým nosem, promodralými očními víčky a ochable pokleslou dolní čelistí... To se nepočítá? Ale jeho žena zřejmě vyznávala filozofii, že to, co ona sama nevidí, prostě neexistuje.

Což je vlastně docela pohodlné.

„Nemáš hlad?“ zeptal se po chvilce.

„Jo.“

„Ta smaženice už bude, jen to ještě trochu zamíchám.“

Čerstvě vzkříšený má vždycky obrovskou chuť k jídlu. Však Max taky pocítil potřebu něčím se nacpat. Hned poté následuje sex – a jaký! Bouřlivý a vášnivý, jako by to bylo poprvé. Takhle to měl každý, s kým se Maxi přátelil a mohl se s ním dělit i o takovéto důvěrnosti. Teprve pak přicházely varianty: někdo mírumilovně usínal a nechal si zdát pěkné

сны, jiný šel do kina nebo na návštěvu, někoho se zase zmocňovala horečnatá činorodost a chtělo se mu alespoň utřít z nábytku prach, když už nebylo potřeba vyprat nebo rovnou zrekonstruovat byt. Marta patřila k poslednímu typu, což poněkud narušovalo jejich vztah.

Přesněji řečeno, narušovalo by, kdyby bylo co narušovat... Protože jen těžko se narušuje něco, co neexistuje.

Sex je nezbytný jako jídlo a stejně jako jídlo je taky příjemný. Láska je ovšem pryč, což je zlé, ale nevyhnutelné. Láska odcházela týden po týdnu, s každou další smrtí a dalším zmrtvýchvstáním, sama ze sebe oždibovala kousek po kousku a ty kousky zahazovala neznámo kam. Když zmizela úplně, svět jako by pohasl.

A stal se nepochopitelnějším.

I když takový byl vlastně vždycky. To jenom člověku spadly z nosu růžové brýle. Proč neexistuje definitivní smrt? Kde se berou noví lidé? Jaký je svět protinožců? A jaký to všechno má smysl...?

Marta tohle všechno měla naopak. Před třemi lety se lačně zajímala o každou novinku, všeho si všímala, lidí známých i neznámých se vyptávala na iluze, jimž se říkalo původní život, a vedla si záznamy, aby si zapamatovala alespoň to, jaká byla předtím, ale pak o to vše poznenáhlu ztratila zájem a jen si tak žila. Jako mnozí jiní, jako skoro všichni. A své zápisky vyhodila. Bytí určuje vědomí, vynořila se známá věta, ale kdo ji původně vyslovil? To si Max nepamatoval.

Iluze jsou zkrátka jen a jen iluze. Každý vám řekne, že člověk se nerodí z ženského lůna, jak nevhodně naznačují někteří podivíni, a neumírá navždy. Není podstatné, zda jste zemřeli tak, že jste si sáhli na život, anebo zda jste se prostě dočkali *svého* dne. Člověk obživne v každém případě – a jinak to ani být nemůže. Každý z nás je nedílnou částí tohoto světa, tak jak by se mohl rozpadnout na jednotlivé chemické prvky a zmizet? To je pitomost, hloupé výmysly! Člověk je věčný. Je jako řeka, která se neustále mění, podemílá staré břehy a hloubí si jiné koryto, ale stejně je věčná. A věčná je právě proto, že se neustále proměňuje. Kde se v tomhle světě vzal člověk, je samozřejmě otázka. Ovšem

nesprávně položená. Člověk se neobjevil ve světě, ale společně s ním, jako jeho součást a jeho vlastnost. Nu, a pokud jde o svět a o to, zda nějak vznikl či zda tu byl odjakživa – to je záhada nad záhadou. Některé záhady se nakonec rozluštit dají, ale tahle nikdy a za žádnou cenu. Proto moudřejší většina lidí nad tím vším jen mávne rukou a vzato kol kolem dobře dělá.

Pohodlnější bylo se domnívat, že svět je věčný, a přestat si lámat hlavu s rovnicí, která nemá řešení.

Jenže Max si hlavu lámal. Aby si to sám před sebou obhájl, vymyslel si následující postulát: Je-li svět věčný, pak je věčná i jeho složitost. Věčná a neměnná. Z čehož plyne, že když se nějaký člověk přestane potýkat s neřešitelnými otázkami, zjednoduší tak svou vlastní osobnost a v jistém smyslu i celý svět. Jenže zákon o zachování hmoty neobelstíte: když někde něčeho ubude, tak toho jinde musí nevyhnutelně přibýt. Což znamená, že když jedna lidská osobnost dospěje ke zjednodušení, jako se to stalo v případě Marty, pak jiná osobnost, do té doby naprosto průměrná, začne přinejmenším klást zvláštní otázky. Nejpravděpodobnější přitom je, že takové dvě osobnosti budou k sobě mít blízko jak citově, tak místopisně – budou to tedy sousedé, kolegové ze zaměstnání anebo ze všeho nejpravděpodobněji manželé.

Když mu Marta asi před půlrokem opravdu zvučně vyčetla, že je věčně zadumaný, tak jí svou teorii vyložil. Asi čtyři týdny to fungovalo.

Houby byly hotové. Max přiložil do kuchyňských kamen drobné polínko, postavil na plotnu plechový čajník, vypláchl porcelánovou konvičku na zavarku, poté kriticky přehlédl stůl a smetl z něj pár drobků. Nakrájel chleba a drobků ještě jednou smetl. Pak zavolał na ženu.

Jedli mlčky. Pak mlčky pili čaj. Pak se stejně mlčky, pokud nepočítáme slastné steny, hemžili v posteli.

„Přiděláš mi dneska novou garnýž na závěsy?“ zeptala se udýchaně Marta, jakmile hemžení ustalo.

„Zítra,“ odpověděl on.

„Taky je třeba vyprat..., ale to udělám sama... A co okna, umyješ okna?“

„Taky zítra.“

„Tohle je tvoje věčná odpověď – zejtra! Proč zejtra? A jídlo doma není taky žádný!“

„No dobře, do krámu skočím,“ přikývl po kratší úvaze Max. „Ale okna stačí zítra.“

„Nojo, už to začíná!“ Max podle ženiných zúžených zorniček poznal, že začíná zuřit. „Zejtra je přece pracovní den. Jiný ženský to maj samozřejmě jednodušší, protože jejich muži jdou z práce rovnou domů. Kdežto ty? Přijdeš si až za tmy, celej utahanej, chceš se akorát najíst, ale na domácnost ani na mě už čas nemáš.“ Marta teatrálně vzlykla.

„No tak dobře,“ zabručel Max. „Tak okna možná udělám dneska. V kuchyni. V pokoji to ale celkem ujde, co myslíš?“

„To si myslíš ty! Kdežto já přemejšlím jako každéj normální člověk!“

To už se rozkřičela. Křik byl v Martině případě jev zcela přirozený, jdoucí z hloubi duše, ne jako nějaké falešné kňourání. Ještě před měsícem dvěma se Max upřímně rmoutil, když Martu dohnal ke křiku, a dokonce si to vyčítal – ovšem teď ženino kvílení vnímal jen jako nepřijemnost. Když už se oblékal, křičela dál, ale on se od ní nic nového nedozvěděl: jen že je lempl, budižkničemu, mizernej chlap a tak podobně. Bylo to hlučné, ale jinak nudné.

„Tak si běž, běž si za těma svejma cvokama! A fantazíruj si tam s nima, ty mudrlante!“

Slovo *mudrlant* od jisté doby chápala jako nadávku. Jenže časy, kdy se dokázala muže dotknout slovy, byť sebehoršími, byly už dávno pryč.

„Víš ty co?“ řekl jí zamyšleně, když už se obouval. „Teď mě tak napadá, jestli jsi vlastně neměla pravdu... Jestli bychom se opravdu neměli rozejít – co myslíš?“

„No tos mi teda nahnal strachu!“ zašklebila se opovržlivě. „Třeba hned zejtra. Vypadni odsud! Kdo myslíš, že tě potřebuje, ty moulo? Pakuj se, ať už tě tu nevidím!“

Po všem tomhle vřeštění následovala uslzená hysterická scéna. Max pokrčil rameny a vykročil ke dveřím. Hodila po něm jedním polštářkem z gauče. Což ho nenaštvalo, vždyť to ani nebolelo, přece jen to nebyla třeba žehlička...

Ulice ho vítala poledním jasem. Bylo poměrně teplo, ale stále ještě příjemně, zvláště když se člověk držel ve stínu domů. A to Max taky udělal. Soudě podle sálajícího dláždění chodníku se slunce po nebi posunulo před chvíličkou, ale i právě nastalý stín byl lepší než žádný. Keře při chodníku kvetly. Kolem tiše prolétla vrána s chomáčem nějaké srsti v zobáku, zřejmě si jím chtěla vystlat hnízdo. Potom přesupěl parní nákladáček na vysokých kolech, z jehož komína se notně kouřilo. Na slunečné straně ulice se ve vozovce hrabali dělníci a kameny házeli na hromadu. Soudě podle náradí hodlali opravit únik plynu z potrubí. Takže v noci už zase nebudou svítit lampy...

Vzteklé povykování Marty mu z hlavy rychle vyvanulo. Opájel se svobodou. Stejně jako všichni měl během týdne k dispozici dva volné dny – jeden byla neděle a ten druhý byl dnešek. Každý tu totiž měl druhý volný den, který se kryl s jeho dnem v týdnu, a to bylo správné. Nu, a když někdo umíral v neděli, pak se mu druhý volný den stanovoval na jiný termín týdne: Kdyby tomu bylo jinak, bylo by to nelidské.

Max pracoval na Správě inženýrských služeb městského dopravního úseku. Tento úřad nedávno rozšířili, zvýšili mu rozpočet, stavy zaměstnanců a samozřejmě také úhrn úkolů. Má se i nadále rozšiřovat městská doprava za pomoci parních omnibusů, nebo by přece jen byla lepší kolejová vozidla? Jako inženýr Max horoval pro druhou variantu, jenže ekonomové nespokojeně mručeli a věčně měli nějaké námítky.

Že by zašel do práce...? To ne, až zítra.

A obchod taky počká. Protože pokud se mu něco opravdu chce (v tom má Marta pravdu!), tak to je o leccčems si podebatovat s Matvejem. Kde asi teď je, na Skleněném náměstí, nebo v knihovně? Jen málokdy se stane, že by nebyl na některém z těchto dvou míst, ale které přesně to v tuto chvíli je? Že by si hodil mincí?

Anebo jinak – nejdřív půjde tam, kam je to blíž. A blíž to bylo na Skleněné náměstí.

Což byla městská pamětihodnost. Ve světě se našlo něco málo přes deset míst, kde byl povrch země vytvořen z ideálně

průzračného materiálu, ale jen jediná z těchto lokalit ležela přímo uvnitř nějakého města. Jen sotva by se někde jinde na světě (pokud samozřejmě nepočítáme vesnice) našlo ještě jedno náměstí, nadobro zbavené dlažby, o stromech a pomnících ani nemluvě. Radnice na náměstí od každého vybírala vstupné a z těchto peněz platila dva uklízeče, kteří se střídali při úzkostlivé údržbě povrchu. No a jedním z nich byl právě Matvej.

Max zaplatil pár drobných, dostal slaměné pantofle a mohl vstoupit na náměstí. Měl štěstí – Matvej v rukou třímал smeták s mokrým hadrem. Březové koště leželo kousek stranou, protože to už svou práci odvedlo. Teď, aby se sklo ve slunci patřičně lesklo, to chtělo hadr a teplou vodu s tekutým mýdlem. Matvej vždy kousek náměstí umyl, pak povrch vyleštil suchým hadrem, o krok poodstoupil a pozorně zkoumal výsledek svého snažení. Člověk si jen těžko mohl představit poctivějšího metaře (nebo snad spíš myče skla?), než byl Matvej.

Přísně vzato však ideálně rovný povrch náměstí, určitě rovnější než jakékoli pravítka, vlastně nebyl skleněný. Poškrábat sklo je víc než snadné, ale tenhle ideálně průzračný materiál se nedal poškodit ničím. Takže to rozhodně nebyl ani horský křišťál. A nebyl to ani diamant: ten se sice dá poškrábat jen opravdu těžko, zato je ale dosti křehký a snadno pukne, kdežto z tohoto „skla“ se zatím nikomu nepodařilo odštípnout ani kousíček, i když se o to už pokoušel kdekdo. Spořádání občané tu celí zpocením bušili kladivy, krumpáči, sochory a kdovíčím ještě, jenže bezvýsledně. Tak toho nechali. Jeden místní koumák si dokonce vystřelil z revolveru pod nohy a odražená kulka ho mimo *jeho* den zabila, takže se na dlouhou dobu stal objektem ironického soucitu. Obyvatelé města se na přespolní, kteří se vši silou snažili na „skle“ zanechat nějakou alespoň minimální neodstranitelnou stopu, dívali s nepokrytým sarkasmem.

Úklid náměstí Matvej vždy zahajoval od prostředka a pak už po spirále zvolna postupoval k okrajům, přičemž nevynechal ani píď povrchu. Starý pán byl proslulý svou pečlivostí, jíž se významně lišil od svého parťáka Abdully,

kteřý už od úseku městského hospodářství dostal důtku za neplnění služebních povinností. Matvej umíral v pátek a den předtím se vždy tvářil ponuře, takže lepší den než středa se pro debatů s ním jednoduše vymyslet nedal. Do středy totiž obvykle také přicházel s novou myšlenkou.

„Nemám ti pomoci?“ zeptal se na úvod jako obvykle Max, sotva přišel a pozdravil se s ním.

„No proč bys nakonec nepomoh?“ zareagoval hned Matvej. Obvykle takovou pomoc odmítal, ale tentokrát na něm bylo vidět, že chce být s prací hotov co nejdřív – samozřejmě ovšem nikoli na úkor kvality. Což znamenalo, že nepřišel jen na něco opravdu nového, ale že to bude věc přímo epochální, něco, co jeho samotného zaskočilo a vyvedlo z míry.

Ve dvou jim to opravdu šlo mnohem rychleji. Max pomalu couval, přejížděl smetákem po skle sem a tam, a co chvíli ho namáčel do kýble, kdežto Matvej lezl po čtyřech zadkem napřed hned za ním, potřásal chomáčky řídkých šedin a suchým hadrem, svíraným stařečkou rukou, čiperně leštil právě umytou plochu. Veškeré vady Maxovy práce zaznamenal okamžitě, jako by na tom zadku měl další dvě oči. Jakmile si povšiml nějakého nedostatku, hned se rozložil a nespokojeně potřásal hlavou:

„Přece mi tu špínu nebudeš eště rozpatlávat! Ty jsi mi teda pracant... Vymáchej laskavě ten hadr a pořádně ho vyždímej! A do kýble si naber čistou vodu!“

Jinak se nebavili o ničem. Max se co chvíli díval tou silnou průzračnou vrstvou dolů. Protinožci už druhý týden zatloukali piloty, ale k čemu, to nikdo netušil. A ještě jedna věc byla zvláštní: z téhle strany bylo „sklo“ pevnější než jakýkoli jiný materiál, ale z té druhé se do něj piloty nořily jako nic. Už je jich tam dobrých deset. Těžké kladivo do nich pravidelně buší, bum, bum, bum! Jenže na tuhle stranu neproniká vůbec nic – ani zvuk, ani vibrace... A přitom když přiložíte ucho ke „sklu“ z této strany a někoho poprosíte, aby po něm poklepal kladívkem, je to něco docela jiného, protože tento průhledný materiál výborně vede zvuk. Jenže z druhé strany sem neproniká vůbec nic, i kdyby

protinožci třeba nechali vybuchnout bombu. Divné na tom všem je, že vzdálenost mezi tímto světem a protinožci není na první pohled nikterak velká - vypadá to tak na průměr „skleněného“ kruhu, což je sotva padesát kroků...

Jenomže platí především to „na první pohled“! Ve skutečnosti to vůbec není jasné... Díky své profesi Max věděl, že vedle jednoho z těchto oken se už dávno hloubila šachta, která se dostala do kilometrové hloubky, a od ní se bez ladu a skladu do všech stran razily chodby. Jenže nic. K protinožcům se neprohrabali a změnu vektoru zemské přitažlivosti nepocítili. Prostě pronikali horninou, kde tu a tam narazili na rudné žíly, nebo se pro změnu probíjeli čistou hlušinou, ale nenarazili ani na protinožce, ani na ideálně průzračný válec, klesající do hlubin, přestože důlní inženýři pár příčných chodeb vyprojektovali právě tak, aby se jimi dostali pod „okno“...

K zbláznění.

Racionální vysvětlení samozřejmě existovalo a Max ho s Matvejem probíral už někdy před půlrokem: „Okna“ jsou ve skutečnosti jen obrazovky, které přenášejí (ale jak?) odněkud (ale odkud?) obrazy. Hypotéza to byla nosná, mimo jiné zpochybňovala i samu existenci protinožců, ale byl v tom jeden háček - ani Max, ani Matvej si takovou obrazovku jednoduše neuměli představit. Nemohlo to být dílo lidských rukou. Většina lidí považovala „okna“ za přirozený jev a o jejich podstatě a smyslu nepřemýšlela. To Max ano, o starém metaři ani nemluvě.

Jenže bezvysledně. Jednou se Matvej Maxovi přiznal, že si chce najít jinou práci - jinak asi přijde o rozum.

V tuhle hodinu bylo na náměstí jen pár lidí. Všichni si poslušně obuli slaměné pantofle, protože jinak by riskovali výbuch Matvejova hněvu. Solidní, zjevně přespolní pár se neustále divil - jak se ostatně na turisty sluší a patří. Žena pořád vzdychala, chytala se svého partnera a stěžovala si, že se jí točí hlava. Kolem projel drožkář, který se kruhovému oknu úzkostlivě vyhnul. Kolem přešel i pohvizdující si mladíček s dalekohledem. Ten si poté přiložil k očím a dlouze civěl na proces zatloukání pilot. Pak se zklamaně vzdálil. Max ho

vyprovodil škodolibým pohledem. To už máme za sebou, kamaráde, abychom se ženám protinožců dívali pod sukně - ostatně jaké sukně bys asi tak očekával na staveništi?

Hned vedle „okna“ trčel ještě jeden týpek. Soudě podle drobných detailů v oblečení a velké cestovní brašny to byl taky člověk odjinud, přičemž zjevně přicestoval nedávno a rozhodně to nebyl nějaký turistický čumil. Na hladkou plochu se nehrnul, jak by to udělal kterýkoli milovník podobných atrakcí, ale buď se zády opíral o kandelábr plynové lampy, nebo líně přecházel sem a tam - jako člověk, který na někoho trpělivě čeká. Neznámo proč ale vytrvale zíral na Maxe.

A komu by se zamlouvalo, kdyby na něj někdo takhle civěl? Max tudíž vůči neznámému pocítil prudkou nepřízeň. Pak se rozhodl nevsímat si ho a nakonec ho úplně pustil z hlavy, tím spíš, že náměstí měli domyté a výsledek se zamlouval dokonce i Matvejovi.

Špinavou vodu z kbelíku vylili do kanálu, kyblík umyli u hydrantu a koště i smeták Matvej zamkl do budky. Max si letmo povšiml, že ten zvláštní týpek, co z něj nespustil oka, najednou málem nakročil směrem k němu, jako by se ho na něco chtěl zeptat, ale pak si to rozmyslel a zůstal stát. Čert ho vem.

„Jde o nově příchozí!“ vyhrkl Matvej, který už nevydržel nechávat si svou novou teorii pro sebe. „O příchozí a o jejich zvláštní představy! Tam je třeba hledat. Co...? A kdo říká, že to bude snadný? I mně je jasný, jak těžký to bude. Jistě, nejsme první. Ale v celkové perspektivě... je to perspektivní! Ze Skleněného náměstí nic víc nevyčteme a z jiných ‚oken‘ taky ne. Je to samozřejmě zajímavý přírodní jev, ale taky tu jde o následek, a ne o příčinu. A já to pochopil. Při mytí náměstí! Protinožci zatloukají piloty, já na ně koukám - a jako by mi někdo jednu tu pilotu narval do mozku. Tady nejde o žádný protinožce, ty třeba vůbec neexistují a nám je jen někdo ukazuje na obrázkách... Mlč laskavě a nech mě domluvit! Anebo ty protinožci třeba existují, ale mě už nezajímají. Musíme to vzít za jinej konec, úplně za jinej! Tak co?“

„Nic, poslouchám tě,“ řekl Max. „Pokračuj.“

„Od konkrétního k obecnému... Indukce se tomu říká, to je taková metoda. Neslyšels o tom někdy? Já o tom taky neslyšel, nebo vlastně někdy dávno jo, ale pak jsem to zapomněl a teďka jsem si to najednou vybavil. Je to metoda lidského poznání. Dá se taky postupovat od obecného ke konkrétnímu, ale to je pak dedukce, no a když to bereš obráceně, dospěješ k indukci. My se furt zabývali Skleněným náměstím, a přesto se pokoušeli dostat se k věcem glob... glok...“

„Globálnějším,“ napověděl Max.

„Přesně tak, globálnějším. A proč se nám zatím nic nedaří? Já ti to povím – protože jsme se soustředili na nesprávnou konkrétnost, která nás k rozumnému obecnému závěru nedovede. Je třeba se obrátit jinam. No a ta jiná konkrétnost jsou noví lidi, příchozí. Kde se vlastně berou? A proč jsou všichni na hlavu? Zaznamenal někdy vůbec někdo, co ty lidi vykládají?“

V Maxovi zahlodalo jisté zklamání. Málem by býval uvěřil, že ve starochově hlavě se zrodila geniální myšlenka. Jenže tohle se novotou věru neblýskalo.

„To víš, že zaznamenal, v knihovně ve zvláštním fondu je takových textů plno,“ opáčil Max. „Najdou se tam i staré knihy, ale textu není rozumět, protože to písmo tu nikdo nezná. Akorát se v nich najdou zajímavé obrázky. Požádej si o povolení k přístupu do fondu, a až se ho dočkáš, tak se tam můžeš ve všem hrabat, jak chceš...“

„A ty ses tam hrabal?“

„No jasně. Jenže pak mi povolení vypršelo...“

„Tak si ho máš obnovit,“ zpražil ho Matvej. „A taky bysme měli ty příchozí sami vyhledávat a promluvit si s nimi. Pěkně soukromě, aby to nikdo jinej neslyšel. Vyplatí se nabídnout jim něco k pití, ale hlavně nesmíš dát najevo žádnou nedůvěru. Protože co člověk nejvíc potřebuje po jídle, pití a spánku, co ty na to?“

„Pravdu,“ prohlásil odhodlaně Max, ale pak si vzpomněl na Martu a o vlastních slovech zapochyboval.

„No to zrovna – pravdu!“ vyprskl pohrdlivě Matvej. „A pak taky křídla na lítání a kouzelnou hůlku. Nezobecňuj už

zase. Pravdu potřebuješ ty nebo já, kdežto normální člověk, a třebaš i nově příchozí, potřebuje hlavně vděčného posluchače. Kolikrát víc než pití, jídlo a spánek. Pořádně se vymluví – a hned je mu líp. No a takový vděčný posluchači bysme mohli bejt my dva, co ty na to?“

„No... nevím.“

„Proboha, a co ty vůbec víš?“ rozzlobil se Matvej. „Ačkoli jasně... Dneska je středa, takže ty jsi zrovna umřel... Jak to proběhlo?“

„Jako obyčejně.“

„Promiň... Neuvědomil jsem si, že jsi dneska trochu mimo. Ale tak se soustřeď a popřemejšlej o tom. Příchozí vždycky jen vyvalujou oči a vykládaj nesmysly, všichni jsou cáklý. Nejdřív jen melou tou divnou hatmatilkou něco, čemu nikdo nerozumí – na první poslech to jako jazyk možná vypadá, ale žádnej jazyk to není, protože my přece jazyk máme a jinej k ničemu nepotřebujeme... Na druhý straně ať se klidně zblázněj, kdo by jim v tom bránil? Zákon o tom nic neříká, takže jakékoli člověk má právo na jakoukoli máni – samozřejmě kromě kriminálníchků. Jenže! Jakmile se naučej mluvit, všichni melou jednu a tu samou pitomost: že svět není plochej, ale kulovitej, nebo prostě kulatej. A všichni do jednoho se okamžitě kácej do mdlob, jakmile jim dojde, že ve skutečnosti žijem na nekonečný rovný pláni. To pak některý začnou rvát, že je to tady hotovej očistec, což je samozřejmě taky pitomost... Sleduješ můj myšlenky?“

„Sleduju.“

„No tak pokročme dál. Všichni příchozí se diví tomu, že slunce hopsá po nebi a na noc zhasne. Neznámo proč si myslej, že by se mělo pohybovat v plavným oblouku po obloze a na noc zapadnout za obzor, tedy za myšlenou čáru, která by existovala, kdyby byl svět dejme tomu opravdu kulatej. Divěj se oknům a často se jich bojeje. Ale co je úplně nejlegračnejší – pořád nemůžou pochopit, že nějaké zrození a definitivní smrt neexistujou a že je tu jen týdenní cyklus znovuzrození. A všichni do jednoho se ptaj: A kde se teda na světě berou nový lidi? Tak jim odpovíme: No ty se přece berou přesně tam, kde se berete vy! A oni jen mrkaj na drát...“

„Tohle všechno vím,“ broukl Max. „To si pamatuju. Tak strašně mimo přece jen nejsem. Ostatně kde se berou lidi, to by mě taky zajímalo.“

„Prosím tě, mlč a poslouchej... Co jsem to vlastně...? Jo! Jsou všelijaký cvoci se svýma bludama, ale pak tu jsou příchodí, který ten blud maj všichni pořád stejnej. Toho si všimni - všichni bez výjimky! Každěj z nich je z toho celej pryč, nemá stání, věčně by se někam trmácel... Ale proč?! No tak dobře, stráví u nás nějaký tři čtyři týdny, pochopí, co je to normální život, přestává zbytečně blábolit a za půl roku je z něj úplně běžnej člověk. Z toho pro mě ale povstává otázka: Můžeme je považovat za obyčejný cvoky?“

„Za obyčejný ne, za cvoky ano,“ řekl Max a pokrčil rameny. „Ale proč je izolovat? Podle mě nepředstavují žádný nebezpečí. Po nějakým čase jsou všichni v normě, k čemuž dospějou v normální společnosti, a ne za mřížemi. A pak - je jich málo...“

„No právě, no právě!“ zadrmolil zase Matvej. „Je jich málo. Nebezpečný nejsou a občas je s nima docela sranda. Ale nemáš někdy pocit...“ klesl hlasem až do šepotu a s obavou se rozhlédl, „že to jejich šílenství má určitej grunt...? Počkej, tys mi špatně rozuměl... Neškleb se hned. Já se rozhodně eště nezbláznil a k sektářům jsem se taky nedal. Žádný kulatý světy přirozeně neexistují. Napadla mě ale jiná věc - jestli je náš týdenní cyklus smrti a znovuzrození jedinej myslitelnej... Všichni se přece cyklus od cyklu trochu měníme, to ví každěj. Měníš se ty i já. Něco ztrácíme a něco zase získáváme. A teď si představ, že třeba jednou za sto let...“

„Proč za sto?“ přerušil ho Max.

„Ty seš fakt ještě trochu mimo... To jsem řek jen tak. Pokud se ti to nelíbí, tak to klidně může bejt dvě stě. Nebo pět set. A říkejme tomu třeba supercyklus. No a jednou za těch pět set let každěj z nás neumře jako obyčejně, ale... tak nějak podstatnějc, či jak to říct. A pak zase vstaneme z mrtvejš, ale tentokrát už paměť ztratíme nadobro a tu původní nahradí falešná, kterou nám někdo vnukne...“

„Ale kdo?!“

Matvej si odrfnul - asi jako kůň, když mu do nozder vlezle moucha.

„Proč svítí slunce? Proč je svět placatej? Kdo vytvořil Skleněný náměstí? Buď tak hodnej a nech toho. To je prostě fundamentální vlastnost našeho světa, je to jasný? Proto jsou všichni příchozí stejně praštěný. Což je taky fundamentální vlastnost. Tohle zatím netvrdím definitivně, ale řek bych, že jako pracovní verze to funguje docela dobře. Osobně mám pocit, že je to produktivní hypotéza. Nějaký námitky?“

„A v čem je produktivní?“ zajímal se kysele Max.

Matvej až spráskl rukama:

„Ty to nechápeš, nebo co? Samozřejmě tu vždycky budou otázky typu ‚co bylo před námi‘, ‚v čem spočívá smysl života‘ nebo ‚kde končí svět, když je nekonečný‘ - a ty otázkama zůstanou, s tím nehneš. Ale hele! Je přirozený, že subjekt, kterej projde radikálním přerodem, si z minulýho života nic nepamatuje. Neví, kde bydlel, nepoznává svoje příbuzný a třeba se i přestěhuje do jinýho města a tam si bude blábolit, co mu slina na jazyk přinese... Jenže po nějakým čase zase přijde k rozumu a začne nověj život. Dejme tomu ty - jak daleko do minulosti si pamatuješ, že jsi tady?“

„Mnno... tak tři roky. Ale copak si někdo pamatuje víc?“

„To nemáš žádný záznamy?“

„Měl jsem. Jenže Marta je našla a spálila je, to jsem ti přece říkal...“

„No dobře, dejme tomu, že si pamatuješ ty tři roky. Já si pamatuju zhruba taky tolik. Ale přesně proto se tě ptám: A nebyls náhodou před těma třema rokama příchozí? Nebo já... A uklidni se, já to přece myslel čistě hypoteticky...“

Max se zkoncentroval a o krok poodstoupil:

„Abych pravdu řekl, některý hypotézy by zasloužily...“

„No dobře, o nás dvou už se teda bavit nebudem. Ale co jiný? Jen se rozhlídni kolem sebe. Když začneme zkoumat příchozí a použijem různý statický metody... Cože?! A jo, dyť myslím statistický. No a co má bejt? Zkrátka a dobře by nám ty statistický metody mohly prozradit aspoň dobu trvání supercyklu. Což by mělo přímo celosvětovej význam!“

Max se poškrábal na hlavě a pochybovačně zamručel. Matvej už dlouho bažil po tom, aby se dobral něčeho opravdu světoborného a ani se tím příliš netajil. To Maxovy aspirace byly podstatně skromnější: on si chtěl mozek alespoň tu a tam obtěžkat něčím podstatnějším, než byly služební povinnosti a obvyklé všednodenní starosti. Nemuselo to být každý den, ale jednou či dvakrát do týdne určitě. Jinak by tenhle život nesnesl. Ačkoli – kdyby se rozešel s Martou, patrně by se obešel i bez šílených Matvejových intelektuálních konstrukcí – jenže co by mu pak ze života zbylo?

Ostatně s Martou se bude muset rozejít tak jako tak... Samozřejmě jí nechtěl působit bolest, jenže co si počít? Buď se rozejdou, nebo si to hodí – ale jaký by mělo smysl hodit si to? Takhle se Marta bude chvilku vztekat a brečet, ale po pár cyklech se uklidní a najde si jiného chlapa – slušného a domácího...

Marta je Marta, Martu zná celá parta... napadla ho najednou kdysi zaslechnutá věta, ale kde ji vzal a proč se mu vynořila z paměti, to nevěděl. Byla to přesně ta záhada, již se nemá smysl pokoušet přijít na kloub.

„Velmi se omlouvám,“ ozvalo se hned za ním, takže Max sebou polekaně trhl a otočil se. Za ním stál přesně ten týpek, co na něj předtím dobrou hodinu civěl.

„Nerad bych byl dotěrný, ale mimoděk jsem zaslechl ledacos z vaší velmi podnětné debaty, jejíž téma mi připadá nanejvýš zajímavé.“ Neznámý mluvil s lehkým cizokrajným akcentem. „Nemluvili jste náhodou také o příchozích?“

„A co je ti do toho, o čem jsme tu mluvili?“ naježil se Matvej. Jako proletář měl tu výhodu, že se vůči komukoli vyjma přímých nadřízených mohl klidně chovat jako hulvát.

Neznámý se ale proti všemu očekávání vyvést z míry nedal.

„Takhle hrubý snad být nemusíte,“ pronesl mírně. „A je mi do toho opravdu hodně. Jsem příchozí. A nemýlím-li se, tak jste právě nás chtěli zkoumat – nebo snad ne? Jsem připraven odpovědět na všechny vaše otázky.“

„Opravdu na všechny?“ zajímalo Maxe.

„Samozřejmě kromě těch nejintimnějších,“ zasmál se neznámý. „Jinak se jmenuji Fjodor, případně Teodor, kdyby

vám takováto transkripce vyhovovala víc. V překladu z řečtiny to znamená dar bohů.“

„Z čeho že?“

„To je jedno – jak ze starořečtiny, tak z novořečtiny to bude stejné.“

Matvej s Maxem se po sobě podívali. Bylo jasné, že před sebou mají typického příchozího. Docela určitě to není nějaký vtipálek nebo podvodník. Typický syndrom, typické blouznění.

Jak se říká – dobrému lovcí zvěř sama do cesty vběhne.

Nezbylo jim než se představit.

„Já se jmenuju Max. A tohle je Matvej.“

Teodor si brašnu přehodil do levé ruky a pravičkou obřadně přizvedl klobouk. Matvej nakvašeně zasupěl.

„Velice mě těší, opravdu moc!“ zvolal skoro nadšeně Teodor. „Tak kdy začneme s tím zkoumáním. Teď hned?“

Matvej zafuněl ještě hlasitěji.

„Nebo zítra? To by šlo? Výborně, domluveno. Když zítra, tak zítra. Sejdeme se tady. Ačkoli vy asi budete v práci, že? Tak nic, v tom případě večer. Určitě přijďte. Musíte se v le-dasčem zorientovat a já koneckonců taky, to mi věřte. Ale jedno mi řekněte hned – takové počasí je tady vždycky? Dnes je prostě nádherně! A zítra bude taky tak...? Mějte se moc pěkně a zítra na viděnou!“ Neznámý znovu přizvedl klobouk a vypadalo to, že se opravdu chystá k odchodu. „Jak příjemné je promluvit si s moudrými, ale hlavně zvědavými lidmi! Protože jinak, abych pravdu řekl, tu většinou potkáte dosti nudné patrony... Ale tohle bylo příjemné, velmi příjemné!“

„Nápodobně,“ broukl rozpačitě Max a Matvej jen otráveně hekl.

„Poslyšte,“ Teodor se celý rozzářil, „a nemůžeme se teď hned na chvílku projít? Podebatujeme a já si zároveň prohlédnu město, protože to je opravdu velmi zajímavé... Co vy na to?“

„Já teda...,“ hodlal se nějak vymluvit Max, ale pak si vy-bavil Martu. Domů se mu rozhodně nechtělo. „Ačkoli – proč ne?““

Matvej hlučně vydechl, mávl rukou a šel pryč. Max se za ním ustaraně zadíval.

„Obávám se, že to je moje vina,“ začal vysvětlovat Teodor. „Víte... když jsem přišel na Skleněné náměstí, tak jsem se samozřejmě začal dívat, co se děje dole – no jako všichni čumilové. Vůbec ničemu jsem nerozuměl, a tak jsem si rozhořčeně odplívl. A to doslova, takže na náměstí najednou dopadl můj plivanec. Zkrátka jsem to nevydržel. Jak já ale měl vědět, že se to nesmí? Táhle visí tabulka s výzvou, aby tu po sobě lidi nenechávali smetí, ale copak slina je nějaké smetí? Nesmějí se tu venčit psi, vjezd je zakázán potahům a parní dopravě, ale o s prominutím plivání a smrkání nikde ani slovo. Na to se nemyslelo. No a vtom se na mě vyřítil ten metař a začal na mě řvát... On na mě a já na něj. To proto se na mě tak zlobí.“

„To jste měl radši do ‚skla‘ bušit perlíkem,“ sotva zadržoval smích Max. „Na to by vám neřekl nic, možná by vás ještě začal povzbuzovat: Tak mlať do toho pořádně!“

„Ale jak jsem to měl vědět?! Kdo jiný se taky má dostávat do trapných situací, když ne nováček! Tak co, půjdeme...?“

Nepřízeň vůči neznámému už Maxe dávno opustila. Na kraji náměstí oba odevzdali slaměné pantofle. Max vybral co nejmalebnější trasu a začal Teodora seznamovat s městem. Ukazoval mu jednotlivé budovy a líčil vše, nač si vzpomněl. Ledacos ale bohužel nevěděl.

Bylo to zvláštní, ale Maxovi se začalo zdát, že jeho společník o architekturu a dějiny města valný zájem nejeví. Teodor se na nic neptal, jen zdvořile přikyvoval a mlčel. Takhle se chovají lidé, kteří už tu byli. Což ovšem rozhodně neplatilo, protože bylo na první pohled jasné, že je to typický příchozí... Jenže jiní příchozí takhle nereagují, to rozhodně ne! Jistě, soudě podle toho, co říkal, rozhodně nedorazil včera, ale už tak před třemi čtyřmi dny, a za tu dobu si město mohl desetkrát projít křížem krážem. Ale pokud to udělal, tak k čemu je mu tahle exkurze?

A Max už to nevydržel:

„Přestaňte laskavě mlžit a řekněte mi, co ode mě chcete!“

„Od vás?!“ podivil se teatrálně příchozí. „Nezlobte se, ale vy sám jste přece...“

„Město vás nezajímá, to už jsem pochopil. Takže vás asi zajímám já. Je to tak?“

Teodor vesele zaklel.

„To popírat nebudu. Soudě podle vaší debaty s tím stařečkem... Matvej se jmenuje, že ano...? Tak tedy soudě podle úryvků z vašeho rozhovoru, které jsem bezděky vyslechl, jste člověk, jehož zaujaly úplně stejné otázky jako mě. I když jsem zároveň stihl zaznamenat, že hájíme totálně protichůdná stanoviska, takže jsme cosi jako vědečtí oponenti. Vy tvrdíte, že svět je plochý jako překližková deska...“

„Jenže nekonečná překližková deska neexistuje!“ přerušil ho Max.

„Ale já přece nelpím na tom, jestli váš svět je konečný či nekonečný!“ chopil se toho živě Teodor. „To já jednoduše nevím a mé zájmy jsou takříkajíc spíše praktického rázu. Ale ať už je konečný nebo ne, ten váš svět, je to podle vás obrovitá rovina s terénními nerovnostmi, je to tak?“

„No... dejme tomu.“

„Kdežto svět, z kterého jsem k vám přišel já, je jednoznačně kulatý. A řeknu vám ještě víc: v mém světě jsou i další podobné koule, kterým se říká planety. Mám-li pokračovat, pak existuje plno světů či vesmírů, a ve většině v nich lidé žijí na kulovitém, nikoli na plochém povrchu. Rodí se, rostou, dospívají, pak stárnou a nakonec umírají - a umírají bohužel navždy. Váš svět je velice vzácná anomálie.“

Teď už Max neměl nejmenší pochybnost, že před ním stojí ten nejoprávněnější příchozí. Pravda, s Teodorovou teorií mnoha vesmírů se ještě nesetkal. Dva světy, to snad, to prosím - ale mnoho světů?!

„A co se v tom vašem světě s člověkem děje po smrti?“ zeptal se zvědavě Max.

Teodor se zasmál.

„Pokud jde o duši či nehmotnou substanci, pak jsou tu různé teorie. Ovšem tělo se bohužel oživit nedá. Nejčastěji se spaluje nebo se nechá shnit v zemi.“

Fuj, pomyslel si Max, taková ohavnost! Ale naštěstí je to jen blud příchozího. To nic, hned ho usadíme...

„Abych pravdu řekl, už jsem něco takového slyšel,“ začal velmi mírně. „Jenže všechno to bohužel byla jen pouhá tvrzení. Nebo vy snad můžete nabídnout i nějaké důkazy?“

„S radostí!“ přikývl Teodor. „Čím začneme?“

„Čím chcete.“

„Dobře, tak se podívejte na tohle.“

A vtiskl Maxovi do ruky tenký kartonový obdélníček. Barevná daguerrotypie byla vynikající kvality. Na snímku vedle sebe stáli Max a Teodor a za sebou měli zelenou stěnu – snad zanedbanou zahradu, snad les.

„My se totiž známe už dlouho,“ řekl Teodor. „Vy jste Max Dieter Steinhardt z Heidelbergu. To já jsem vám začal říkat člověk heidelberský. Moc jste se tenkrát smál, na Němce jste měl docela obstojný smysl pro humor... Netvrdím, že jsme byli nejlepší přátelé, to ne, ale velmi dobří. Tento snímek byl pořízen v našem světě. Což je i váš svět, váš rodný svět.“

Max si mlčky prohlížel fotografii.

„To se ani nezeptáte, jak jste se ocitl tady?“ zeptal se Teodor po krátké pauze, a když se odpovědi nedočkal, pokračoval sám. „Hned vás můžu uklidnit, že nejde o žádný zločin a žádné vyhnanství. Šel jste sem dobrovolně, na určitou dobu. Snil jste o sebeobnově, o zvýšení vlastních profesionálních kvalit – tak jste odešel, aniž byste se kohokoli ptal. Vedení se to nelíbilo, ale smířili se s tím. Teď mě sem ale vyslali, abych vás odtud vytáhl. To opatření je nezbytné, protože vy sám si sebe už nepamatujete...“

Max jen ohromeně zíral a snímek vrátil Teodorovi.

„To je podvrh.“

„Ale běžte! Takhle kvalitní?! Uměl by u vás někdo tohle udělat? A co řeknete na tohle?“ vytáhl z kapsy jakousi malou elegantní krabičku s tlačítky a okázale ji předvedl Maxovi. „To je mobilní telefon. Ve vašem světě samozřejmě fungovat nebude, no a na Centru by bylo rovnou po něm, kdyby se nepřijala potřebná zvláštní opatření, zato u nás...“

„Ach tak, u nás to tedy fungovat nebude!“ konstatoval sarkasticky Max, jemuž se vrátila duchapřítomnost i dar řeči. „Zrovna takhle nějak jsem si to myslel. Že to bude ně-

jaká imitace. Hokus pokus. A pak – svět je velký, člověk ani nemůže vědět, co všechno se kde dělá... Jenom nechápu, proč máte potřebu tahat mě takhle za nos!“

„Takže tohle pro vás důkazy nejsou?“ zeptal se s úsměvem Teodor.

„To v žádném případě!“

„A co byste byl ochoten považovat za důkaz? Třeba přechod do jiného světa? Chcete se přesvědčit osobně, vložit takříkajíc prst do rány? Můžu vám zařídit i to. Takže svolte, rozhodně neprohloupíte. Chytíme si někde drožku a pojedeme se tam podívat hned. Peníze mám.“

Narážce s prstem Max neporozuměl. A vůbec – komu by se zamlouvalo, když ho jiný zatahuje do nebezpečného dobrodružství? Max se právem považoval za zcela normálního. Kdežto Teodor byl jasný cvok, ale zajímavý cvok! Tak má souhlasit? Nebo nemá...

„No a... nemáme to nechat na zítra?“ zamumlal Max. „Že bychom s sebou vzali i Matveje...“

„Zítra je zítra!“ odsekl Teodor. „Matvejovi to pak ukážete sám. Samozřejmě když se vám bude chtít. Já osobně ho k ničemu nepotřebuji, protože já přijel za vámi, a ne za ním. A to s tím zítřkem jsem před ním řekl proto, abych se ho zbavil. Už se tu potloukám čtvrtý den, tak abych nakonec neumřel a pak neožil. To nechci. Já hodlám tento svět ještě dnes opustit a přesunout se do jiného. Když se mnou nebudete chtít odejít, nutit vás nebudu, i když za to mi šéfové pěkně vycinkají... Alespoň ale uvidíte, jak odcházím. To už snad pro vás důkaz bude! Souhlasíte...? Á, drožka!“

Za chvílku už mířili k okraji města a Max si nebyl jistý, kde končí blud a začíná realita.

Kapitola druhá

Tvůrce vlastního osudu

Všichni pořád opakují: „Hospodářská krize, hospodářská krize...“ a krčí přitom rameny, jako by se s tím nedalo nic dělat. Až vás napadne, že tyhle krize nejsou dílem lidského nerozumu a lačnosti, ale že to z hlubin vesmíru přiletěl asteroid a plácl sebou o zem, nebo že je to hlas shůry, proti němuž něco namítat stejně nemá smysl. Prostě je krize, a tečka. Tak to trpně snášejte.

Sergeje Kochanského propustili na konci horkého července. Leasingová společnost, v níž pracoval, zápolila s potížemi. Výpovědi samozřejmě dostávali hlavně řadoví pracovníci.

V zásadě byl Sergej u svých šéfů zapsán dobře, očekával povýšení a měl za to, že jemu propuštění hrozí až jako posledního. Realita však tyto naivní předpoklady snadno vyvrátila. Jistě, slíbili mu, že až se situace ve firmě zlepší, přijmou ho zase na původní pozici, ale každý ví, jak takové sliby končívají – každý se na vás vykašle a pustí vše z hlavy.

Peníze zatím měl. Hledat práci v období dovolených, a navíc v žáru tak nesnesitelném, že asfalt v ulicích skoro teče – to je zábava pro úplné zoufalce. S tím se vždycky dá počkat. A nebylo by vůbec lepší považovat výpověď za začátek dovolené?

A samozřejmě se oddat aktivnímu odpočinku...

Normální muž musí mít v životě nějakou hračku – to ví každá rozumná ženská. Když hračku nemá, tak není normální a je třeba se mu vyhnout. A když mu hračku naopak vezmeme, vzniká v jeho duši zející prázdnota, již už podle Aristotela příroda nesnese. Starověký mudrc měl pravdu:

takovouto prázdnotu dříve či později nevyhnutelně zaplaví vodka. Nebo jiné ženy. Občas to i ono. A tak nemáme na milované pánské hračky žárlit, jen ať se s nimi pánové potěší.

Stálou přítelkyni neměl, ale oblíbenou hračku ano – sportovní rybaření, na přívlač. Aristokratické muškaření ho neoslovalo, vysedáváním na břehu nad udicemi opovrhoval jakožto zábavičkou pro lemply a nesportovním metodám lovu ryb se vyhýbal. O víkendech rád jezdil na přehradu na štiky a candáty, a když si chtěl dopřát pstruha a nocleh v teple, tak vyrážel i na soukromé chovné rybníky. V Moskevské oblasti a v dalších přilehlých regionech zkrátka už bylo jen málo míst, kam by se se svými pruty a masivní truhličkou s nástrahami nepodíval. Ty nástrahy byly všelijaké, rotační třpytky, woblery, smáčci, mikrotwistery, jerky, poppery, marmyšky, plandavky – zkrátka s sebou vozil a nosil všechno to, bez čeho by se ryby klidně obešly, ale rybáři v žádném případě. Ještě větší zásoby rybářského náčiní měl doma a stěny bytu byly celé ověšené Sergejovými fotografiemi, na nichž byl zachycen s nejrůznějšími trofejemi. Tady třeba oběma rukama třímá obří štiky se sveřepě rozevřenou tlamou, tady leží v trávě a ve srovnání s kníratým sumcem rozvaleným vedle vypadá skoro jako mrňous, a tady je zase s přáteli a všichni se chechtají – jeden z nich z jezera právě vylovil obrovský zrezlý matkový klíč s kusem provazu; zřejmě někomu sloužil jako kotva, no a za ten provaz se teď chytil.

Jenže kam vyrazit, to je otázka. Na Meščerská jezera? Nebo na Valdaj? Anebo rovnou do rybářského ráje kolem Astrachaně? Či snad si dopřát ještě něco exotičtějšího a vyrazit někam do zapadlého kouta Sibíře na tajmena? To je pokušení až pekelné, jenže bez partáka či partáků to nepůjde, a kde asi teď všichni jsou? Jeden si opaluje pupek u Černého moře, druhý se věnuje témuž někde na krétských plážích, třetí do úmoru maká a proklíná ta vedra, protože on má dovolenou až na podzim, a čtvrtého nenapadlo nic lepšího než se zrovna teď ženit...

A vtom se jako na zavalanou ozval kamarád a kolega z fakulty Ivan Šapovalenko: Nechceš se s námi vydat na

lodní výpravu? Ale ne, na Sibiř ne, na Kolskej poloostrov. Za tejdén, tak si to nech projít hlavou... Máme na jednom katamaránu nekompletní posádku, jsme jen tři. Přece se nebudeš pořád ohánět jen udicí, tady aspoň tu a tam taky zabereš pádlem. Chacha! Ale jo, tu udici si užiješ taky, uděláme z tebe našeho dvorního rybáře. Hele, jsou tam lipani, pstruzi, štiky. Umíš si představit, jaký jsou na severu štiky? To si myslíš, že tam by mohly páchnout bahnem? Co tě nemá! A když se vyuděj, budou se ti dělat boule za ušima. Ale nejvíc jsou tam samozřejmě lipani. Cože...? No tak si tam koupíme rybářské lístky, ať nemáme oplejtačky s rybářskou stráží... Cos to říkal? Ne, s sebou nepotřebuješ nic, jen bágl a spacák. Všechno ostatní tam bude. A neboj - trasa nebude nijak náročná, žádnéj přesun s plnou polní... Tak co, pouvažuješ? Ačkoli - na tom přece nic k uvažování není!

Ivan byl maniak, jeho hračkou se již na studiích staly peřeje na severních řekách. I ženu si našel takovou, která opravdu žila výhradně na těchto výpravách, kdežto zbytek roku v Moskvě chápala jako živoření. Jejich synovi bylo pět a poprvé se s ním na divokou vodu vydali, když ještě neuměl chodit, a podruhé, když ještě ani nechodil na nočníček. Rodiče ze svého dítěte vychovávali monstrum, pro něž byla řeka bez peřejí jen škarpa s vodou, a pokud les nebyla rovnou tajga, tak to nebyl žádný les.

Sergejovi bylo jasné, že kdyby parta maniaků byla úplná, Ivana by ani nenapadlo volat jemu. Nejspíš jim tentokrát někdo odpadl. A tak jeho přítel začal obvolávat všechny, kdo zatím ještě dokážou rozeznat pádlo od počítačové myši. Veslovat ve třech na čtyřmístném katamaránu by asi nebylo zrovna pohodlné...

Takže co to vlastně je, lákavá nabídka, nebo spíš urážka? Těžko říct...

I když, nač se tím zabývat?

V zásadě už se mu na tu výpravu chtělo. Řekl, že si to ještě rozmyslí, ale více méně jen proto, že byl zvyklý o věcech alespoň trochu důležitých přemýšlet o něco déle než jednu minutu. Hluboko v duši už se mu ale rozezpívaly

housle a flétny. Šplouchání vody. Víry za vesly. Bílé noci. A zběsilé zmítání ryby, která právě spolkla návnadu! Noci u táboráku!

Prostě romantika.

Do Kandalakši jeli dva dny auty. Tubus s udicemi čněl ven ze staženého zadního okénka. Pak svá auta zaparkovali, najali si omlácený autobusek s růžovým panterem na boku a vydali se k řece. Jak se tak autobus kolébal po hlinité cestě, počítali po obou stranách křemenáče. Pak se jim to začalo plést, tak toho nechali. Cesta je zavedla do močalovitého lesa. Začalo drobně pršet. Autobus skučel, proklouzávající kola vyhazovala do vzduchu fontány bláta a panter už nebyl růžový. Dvakrát zastavili a vyslali Ivana na průzkum, zda jedou po správné cestě. Byla správná, a nakonec se dostali až na plánované místo.

První Sergejův pocit byl, že nejraději ze všeho by se okamžitě vrátil. Studený déšť už nebyl drobný, lilo jako z konve. Vrcholky smrků škrábaly po mračnech plných ledové vody. K řece s takovou romantikou! Nejdřív napjali celtu, pak pod ni natahali těžké batohy a další zavazadla, načež začali stavět stany. Hlína čvachtala a vyskakovaly z ní bublinky. Jakmile skončili se stany, začali ti šílenci dávat dohromady plavidla. Nezbylo než jim pomoci, nic jiného by mu neprošlo. Pak bylo třeba najít, nařezat a natahat k táboru suché dříví. Kdepak rybaření! Do večere Sergej neměl jedinou volnou chvíli a pak už nezbývaly ani síly. V uších mu zvonilo z radostného kvílení Ivanova malého netvora. Tenhle homo superior se tu cítil být vyloženě ve svém živlu.

Pak déšť na chvíli ustal, ale z Chibin sem dál vanul chladný syrový vzduch. V jezerní vodě Sergej spatřil svou pihovatou, skoro albínsky bílou tvář, a kromě ní už jen dno, zcela neživé, asi jako poušť na Marsu. Žádné vodní rostlinstvo, žádný potěr. Ledová voda vypadala jako destilovaná. Dokonce ani ptáci nad jezerem nelétali. Když se Sergej zeptal, zda to náhodou není moře Laptěvů, vyvolal tím bouři smíchu.

Uplynuly ještě dva dny, vyplněné bojem o život. Sergej byl stále chmurnější. V mocných lijavcích projížděli jakýmsi

jezery a pak překonávali peřeje, v nichž se veslaři ocitali ve vodě až po prsa a do tváří jim bušila vodní pěna. Kapitán řval povely, jimž Sergej nerozuměl. V peřeji Padun ho to z lodi vyhodilo ven, a kdyby se chodidlem nezachytil za kolenní opěrku, asi by se utopil. Každé ráno naložit katamarán. Večer zase vyložit. Pak v lese najít nějaké soušky, které byly neznámo proč vždy tak daleko, že se člověk utahal, ještě než tam tajgou došel, a to pak ještě bylo třeba rozřezat je a s kládou na rameni se zase stejnou štreku vracet. V mračnech komárů. Přímo na pěšině se tu dalo narazit na medvědí lejno neuvěřitelných rozměrů. Prostě romantika!

Ivan mu dodával kuráže: Prý že počasí se určitě zlepší, medvědi jsou v létě nažraní lesních plodů a na člověka neútočí, že před sebou ještě mají peřeje, až člověk mrká na drát, a pak taky jezero, kde staří Laponci po sobě na skalnatém ostrově zanechali petroglyfy...

„Co že tam po sobě nechali?“

„No petroglyfy. Vytesali do skal obrázky zvířat a lidí...“

„Ale proč?“

„Z náboženských důvodů. Táhli na sever za okrajem ustupujícího ledovce a určitě doufali, že se tam rázem objeví nějaký zvířata a porostou tu oříšky...“

„Blbost,“ broukl Sergej. „Podle tebe jako kdyby neměli do čeho píchnout, a tak si snili. A fantazírovali... Takovýho prehistorického Laponce mi teda ukaž. Ale já vím, proč ve skutečnosti kutali do kamene.“

„Tak proč?“

„Aby se zahřáli!“

Ivan se vesele rozřehtal a Sergej dál drkotal zuby.

Třetího dne se počasí umoudřilo, a tak se v příhodném místě utábořili na celý den. Slyšet bylo zvuk peřeje, která říční vody odváděla do dalšího jezera. Chmurné smrky zmizely a vystřídaly je mnohem veselejší borovice. Oblačnost se roztrhala a konečně tak odhalila Chibiny, spíše kopce než opravdové hory, ovšem s bílými skvrnami ledovců na úbočích. A to prosím v srpnu! Který blbec si to vymyslel pohádku o globálním oteplování?! Naopak, tohle jsou zárodky příštího kontinentálního ledovce, který se odsud poplází dál na jih.

„A copak že nemáme k jídlu vůbec žádný ryby?“ zajímal se u snídaně Ivan.

A tak Sergej už zase stojí po pás ve vodě. Nad ním se vznáší sloup komárů. Jeho gumové kalhoty ze všech stran tiskne voda a rybář tak má pocit, že vmrzl do ledového balvanu. Zároveň ho napadlo, že v takovéhle vodě můžou žít jedině tučňáci.

V jezeře nic. V malé zátoce hned pod peřejí taky nic. Dokonce víc než nic, protože tu Sergej přišel o skvělou třpytku - ne o nějaký čínský padělek, ale o originální Mepps. Podél peřeje taky nic.

Víc ryb bude i v moři Laptěvů!

„Asi bys musel až nad peřej, tam, co klidná voda začíná proudit, přesně tam vždycky stávaj šelmy a čekaj na kořist. Ne, ne, já s tebou nepůjdu, mám děravej levej plovák a musím to zalepit...“

Sergej se tedy vydal sám. Peřej byla dlouhá asi půl kilometru a po jejím břehu vedla pěšina. Vpravo od ní se tyčila stěna hustých křovin, vlevo běsnila divoká voda a pod nohama... Tam se musel neustále ostražitě dívat, jinak by se zmrzačil. Z povrchu jako dračí zuby čněly malé ostré kamínky a mezi nimi vyčuhovaly větší oblé balvany. A všechny do jednoho mokré a kluzké, jako namydlené! Hotové protipěchotní zábrany, a protitankové ostatně taky. Ani Němci, ani Finové sem za války nedošli - a kdyby došli, splakali by nad výdělkem.

Než se dostal až nad peřej, málem se z toho zbláznil. Dvakrát upadl a kletby chrлил jak na adresu přírody, tak přítele Ivana, ale sebekriticky spílal i sám sobě. Jenže když tam došel, byl královsky odměněn.

Ach, jak zpívá duše rybářova, když se ve vrstvě kouzelně průzračné vody se zlatavou rotační třpytkou u huby ke břehu blíží ulovený lipan se hřbetní ploutví jako plachta vztyčenou nad hladinu! Jeden, druhý, třetí... desátý! A jací jsou to všechno chlapáci. Po dvanáctém se Sergej rozhodl, že to by pro dnešek mohlo stačit. Pár kilo vážil samotný koš na úlovek a ti lipani byli taky každý alespoň kilový. Tak přece jen štěstí v tomhle světě existuje! Přece jen ho jednou má!

Když se po břehu opatrně sunul zpátky k táboru, bedlivě sledoval pěšinu pod nohama – a proto taky nebezpečí zachytil čichem. Do chřípí ho udeřil ostrý a těžký pach divokého zvířete.

Sergej strnul. Pak zvedl hlavu a zaposlouchal se – zda někde kolem nezapraská zlomená větev.

Ne, nic takového... Jenže co uslyšíte, když vedle vás duní a bouří peřej, potvora jedna...

Asi minutu stál bez pohybu, celý se chvěl a promýšlel, co dál. V křovinách vlevo kdosi byl, s největší pravděpodobností ne „jen tak někdo“, ale opravdický divoký medvěd. Čím je zvíře větší, tím silnější pach kolem sebe šíří – skunky a tchoře v tomto případě nepočítáme. Člověk se v takové houštině snadno zamotá, kdežto medvěd ji prolomí jako nic. A co si počít, když se najednou vyhrne na pěšinu?

Musel by tomu lidožroutovi předhodit své ryby a sám skočit do peřeje. Je sice dlouhá, ale na druhou stranu ne dočista vražedná – třeba by ho na kaši nesemlela. Každopádně by neměla. Jak to říkal Ivan? Když člověk spadne z lodě do peřeje, má si lehnout na záda, neškubat sebou a plout nohama napřed. No dobře, ale to na sobě člověk má záchrannou vestu...

Tuhle myšlenku už do konce nedovedl, a i kdyby dovedl, stejně by dospěl k názoru, že jinou šanci nemá. A tak jakmile vlevo od něj znovu výhruzně zapraskaly větve, odhodil prut na jednu stranu, koš s rybami na druhou a dvěma skoky se ocitl...

...v suchém písku. Nad hlavou mu planulo nesnesitelně horké slunce. Bylo tu opravdu vedro.

Abyste přišli o rozum, potřebujete k tomu nějaký čas. A ten Sergej neměl, či se mu alespoň zdálo, že neměl. Každopádně zavřeštěl a najednou se místo v ledové vodě plácal v rozžhaveném písku. Do kůže se mu okamžitě krutě a bolestivě zakously trny jakýchsi pouštních plazivých rostlin.

Jak dlouho se choulil v tom písku, to sám pořádně nevěděl. Později měl pocit, že nijak dlouho ne. Skoro sám sebe přesvědčil, že kde se to ocitl, si uvědomil hned. Přesněji řečeno kde ve svém funkčním oblečení a gumových kalho-

tách *není*. Že není na Kolském poloostrově, protože kde je Kola, a kde jsou rozpálené pouště?!

Když tohle pochopil, vylekal se podruhé. O dost silněji než v prvním případě.

Půl kilometru od Sergeje se na strážní věži v barvě okolního písku nudili dva muži. Ten starší, oblečený do uniformy pohraniční stráže, obyvatelům Centra dobře známé, měl na rukávu našity dvě distinkční stužky a ostražitě podřimoval, opřený o ohradu horní plošiny a s čepicí posunutou do očí. Mladší, ve stejné uniformě, ale jen s jednou stužkou na rukávě, se pokud možno držel ve stínu stříšky a ve směru hodinových ručiček vedl kruhové pozorování terénu. Na nose sice měl tmavé brýle, ale přesto mhouřil oči před prudkým světlem. Uprostřed plošiny se na vysoké trojnožce nečinností viditelně otravoval těžký kulomet. Jehlanovitá prkenná stříška před sluncem chránila jen tělo zbraně a zásobníky, kdežto přes dlouhou hlaveň kdosi přehodil vybledlý hadr. I přesto se kulomet rozpálil tak, že nebylo možné se ho dotknout.

Zkrátka Suchá pustina. Hlídky se tu střídají každých šest hodin a každá dvojice má nárok na konev vody. Jinak by se to nedalo vydržet.

Hnusné místo, ale jsou i horší.

Dvoustužkový pohraničník hlučně potáhl nosem. Ten druhý se po něm napjatě ohlédl - jen aby opravdu neusnul a nespadol z věže dolů! Takové případy už se staly. Velitel hlídky se však jen líně ušklíbl, aby tak naznačil, že nespí.

Jednostužkový pohlédl na hodinky - do střídání stráží scházely ještě tři hodiny čtyřicet minut.

To je ale život...

Poslední služební hodnocení znělo: operativní práce neschopen, a tak tu teď trpí a skučí. Operativci možná zkusí ještě víc, jenže to přinejmenším není taková nuda. Za rok si bude muset znovu podat žádost...

Natáhl se pro konev.

„Nepij,“ procedil skrz zuby jeho velitel. „Snaž se to vydržet co nejdýl a pak si dopřej tři maličký doušky - a zase to zkus vydržet. Tak to bude fakt lehčí.“

„Jenže já už to vydržet nemůžu!“

„To si jen myslíš. Ty zpocený záda na košili a podpaždí dobrý tak na ždímání máš z té vody. Copak si myslíš, že zpocenýmu je líp?“

Jednostužkový neodpověděl. Konev si změřil vášnivým pohledem, namáhavě pohnul smirkovým jazykem a polkl nasucho.

Pak pozoroval dál, ale tentokrát se otáčel proti směru hodinových ručiček – aby měl alespoň nějakou změnu.

A najednou až vyjekl překvapením:

„Koukej...!“

Na třetí duně od strážní věže se převalovalo a kutálelo cosi jako lidská postava.

Dvoustužkový rozlepil víčka a nasadil si sluneční brýle. Zadíval se tím směrem – nejdřív jen tak a poté za pomoci dalekohledu.

„To bude nějaká blbost,“ řekl, když už pomalu otáčel kulomet. „Možná že pašeráci cvičej novýho průvodce. Jo... ten hadr z hlavně sundej.“

„A co když jsou to naši?“

„Naši, naši... Tak proč tam nemaj instruktora?“

„Jenže proč je sám, kdyby to měli bejt pašeráci?“

„Ale no tak tohle oni mívaj různý,“ řekl dvoustužkový, který už představoval hledí na potřebnou vzdálenost. „Každá banda pracuje jinak, žádný společný pravidla svý činnosti nemaj. Anebo...“ zamyslel se, „nebo je to nějakej ten unikátní samotář, kterej se sem dostal z vlastní vůle, to se prej taky stává. Vidíš, jak je zmatenej? To znamená, že vůbec neví, která bije. Ale stejně,“ vzal si cíl na mušku, „pořádek musí bejt...“

Než ale stačil stisknout spoušť, cíl zase zmizel.

„No prosím...,“ protáhl zklamaně jednostužkový.

Jeho starší kolega (už jen tak pro zmíněný pořádek) vypálil krátkou dávku.

„Žádný no prosím,“ poučil podřízeného. „Ty jsi ještě mladej a o naší službě nemáš šajna. Vždyť jsem ti říkal, že to bude nějaká blbost. Jo to až se sem přiřzene celá banda, a ještě ke všemu ozbrojená, a ještě ke všemu v noci, takže

všude kolem bude tma jako v pytli – tak to už pak blbost nebude. Tohle stačilo trošku postrašit... No nic, teď si dáme trochu vody. Ale jen tři malý doušky, doufám, že si to pamatuješ!“

„Jasně... Budeme incident hlásit?“

„No to si piš! Na strážnici palbu určitě slyšeli...“

Mladá medvědice se vůbec nechystala na Sergeje zaútočit. Jako většina jedinců jejího živočišného druhu se dvounožcům vyhýbala a k místům s dřevěnými či zděnými krabicemi, kde jich bývalo vždy hodně, se vůbec nepřibližovala. Také přes uježděné cesty v lese přecházela jen v krajním případě. Ivan měl pravdu: někdy od konce července se živila výhradně lesními plody všeho druhu, různými druhy borůvek a moruškami, jichž v lese i na močálech dozrálo nepočítaně. Jenže tahle bobulová dieta dříve či později přestane bavit dokonce i medvěda, stejně jako ještě mnohem dřív přestala bavit černocho Jima na Jacksonově ostrově. Tu a tam se mohla přiživit přímo na jezerním břehu, když si dvounožci, provonění kouřem, sbalili své hadrové domečky a odpluli dál po řece. Medvědice se naučila vylizovat plechovky od konzerv a s chutí sežrala i zbytky kaše, vyhozené někam pod keř. Jenže tohle byly ryby...!

Medvědice věděla, jak chutnají. Po opadnutí jarní velké vody, která zaplavila nízké ostrůvky na řece, tam totiž zůstávala jezírka hluboká asi po kolena. Medvědice na takový ostrůvek přeplavala a zůstala tam tak dlouho, dokud jezírka nevylovila do poslední mřenky. Jenže tenhle zdroj potravy vydržel tak do vrcholu léta.

A vida – zase je tu ta známá mámivá vůně...

Proto si troufla opustit svůj úkryt. Dvounožec cosi nesrovnatelně zaječel, vrhl se do vody a celá jeho kořist zůstala jí. Jistě, mohla člověka tou mělkou, rychle tekoucí vodou pronásledovat, ale proč? Ona na ně kašle, na dvounožce. Svého už dosáhla.

S požitkem k rybám přičichla a začala je lačně požírat. Říční peřej zmítajícího se dvounožce unášela dál a dál, ale ten už medvědici nezajímal. Proto si taky nevšimla toho, že

najednou zmizel..., ale asi po půlminutě se znovu objevil doslova odnikud a vodní proud ho vlekl dál.

Takový detail nestál medvědicí za pozornost.

„Račte si přát někam za město?“ zeptal se drožkář.

„Jenom na okraj, není to daleko,“ upřesnil hned Teodor.

Koník poklusával dosti čile a bryčka se při jízdě měkce pohupovala. Zanedlouho už opravdu vyjeli z města ven. Dlažba skončila a začala dohledka uježděná prašná cesta. Po obou stranách se do dálky táhly konzervovníkové plantáže. Sladké, příjemně nakyslé plody, rostoucí na konzervovnících a vyznačující se velmi tuhou slupkou, jsou velmi trvanlivé, a tak nikoho nepřekvapovalo, že se jim stejně jako plechovkám s různými potravinami, vyrobeným v továrně, říká konzervy. Plody se na stromcích teprve začínaly tvořit, a plantáž byla proto celá posetá opadanými růžovými okvětními plátky. Za nějakých čtyřicet dnů stromky dozrálé plody shodí, zežloutlé listy odumřou, ale pak znovu ožijí a vesele se zazelenají. Rostliny mají svůj vlastní cyklus umírání a obrody, ale obnovující se život triumfuje vždy a všude.

Max se skoro proti své vůli začal kochat růžovými plátky. Plantáž sice ještě nebyla příroda, jen její zdařilá nápodoba – ale stává se, že nápodoba není o nic horší než originál. Měl bych sem někdy vytáhnout Martu, pomyslel si, jenže vzápětí ho napadlo, že s Martou je asi konec. Nebo že by jí dal ještě jednu šanci?

„Pokud byste ráčili ještě někam dál, tak to bude za příplatek,“ řekl drožkář asi po kilometru. „Tohle jsme si původně nedohodli...“

„Díky, ale už jsme na místě. A čekat na nás nemusíte.“

Teodor zaplatil a vesele seskočil na cestu. Z bryčky vystoupil i Max. Drožkář se otočil a rozjel se zpátky do města a zřejmě se podivoval, na jak zvláštní místo se to ti pasažéři nechali zavézt. Široko daleko nebylo vidět žádnou stavbu a cesta byla, kam až oko dohlédlo, rovněž úplně pustá.

Opravdu moc šikovné místo pro loupež či ještě něco horšího, napadlo Maxe, a tak pro každý případ zbystřil pozornost.

Teodor na něj ale jen vesele zamával, aby šel za ním, a vykročil po okvětních plátcích mezi stromky. Šel opatrně, aby ho větévky nechytaly za sako, a některé delší i přidržel, aby nešlehlý Maxe, kráčejíciho za ním. Když poodešli na nějakých sto metrů od cesty, Teodor se zastavil, přestože tu nebylo naprosto nic zaznamenaníhodného.

„Takže tady to je?“ sarkasticky se dotazoval Max.

„To je kdekoli,“ ušklíbl se Teodor. „Jenom jsem nechtěl, aby na nás bylo vidět z cesty. No... je nejvyšší čas se převléknout.“

„Promiňte prosím, ale proč?“

„Přece si nemyslíte, že ve světě, kam se teď vypravíme, se nosí to samé, co tady? Prostě nechci, aby tam na mě cívěli jako na exotického ptáka.“

A z brašny vytáhl dvě neforemné maskáčové bundy jakési blátivé barvy, dvoje stejně vybarvené příšerné kalhoty a dva páry podivných bot. Teodor si okamžitě začal svlékat svůj slušivý oblek. Max se nestačil divit.

„Vy byste se ostatně taky měl převléknout,“ sdělil mu Teodor, který si právě stahoval kalhoty a poskakoval po jedné noze.

„Nezlobte se, ale já se nikam nechystám,“ zamumlal Max a o krok ucouvl.

„Aha... A vidět jiné světy byste chtěl?!“ rozzlobil se Teodor. „Přál byste si přesvědčit se, že příchozí neblábolí, ale že o těch jiných světech říkají pravdu? Proč jste tedy souhlasil a jel se mnou? Jistě proto, abyste ten jiný svět na vlastní oči viděl! Nač bych sem jinak všechny ty věci vláčel...?“

„No dobře, ale...“

„Žádné ale! Buď se okamžitě převlečete, nebo vás čeká jedna ze dvou eventualit. Můžete se samozřejmě vrátit do města a tam pak trpce litovat, jakou možnost jste si nechal uniknout, anebo vás s sebou vezmu tak, jak jste, ale to není zrovna bezpečné. Můžete se sice převléknout až tam, ale tady by to bylo rozumnější. Tak co? Jak jste se rozhodl?“

„Nijak...,“ váhal stále Max.

„Tak sebou hodte! Nebo máte tolik volného času? Já osobně ho bohužel mám dost málo!“

Ne, ne, na lupiče Teodor určitě nevypadal. Nebo že by to byl milovník lechtivých šprýmů? To taky sotva... Max ještě chvílku nerozhodně přešlapoval, ale pak si sundal sako a začal rozvazovat kravatu.

Při oblékání narazil na jisté problémy, ale Teodor mu pomohl. On sám vypadal jako totální strašák a Max při pohledu na něj pochopil, že přesně stejným dojmem působí i on sám. Takže si připadal jako dokonalý kretén.

Oba svlečené obleky Teodor pečlivě složil a zabalil do své objemné brašny, z níž ale předtím vytáhl pár zlověstně vypadajících kovových předmětů. Cvak, cvak, cvak – a z předmětů vznikla krátká karabina s neproporcionálně velkým zásobníkem, čnicím dolů ze stejně masivního pouzdra závěru.

Maxovi přeběhl mráz po zádech. Teodor si ale zbraň přehodil přes rameno a zazubil se:

„Nejdřív to zkusíme po dobrém. Ale kdyby to náhodou nevyšlo...“

Nedomluvil a upřeně se zahleděl na nejbližší konzervovník. Pár vteřin se tak díval, pak učinil nejasné gesto rukou – a ochabl.

„Jen tak se mi to nevede... Vraďte mi facku.“

„Cože?!“

„No abyste mi vrazil facku. Jinak to nejde.“

Max zašilhal po Teodorově karabině. Teď už nebylo pochyb – má prostě co do činění s bláznem. Jak to říkala Marta a další racionálně uvažující lidé: pátrání po věcech zvláštních k ničemu dobrému nevede.

„Jednou už jsem dneska umřel,“ sdělil Teodorovi důvěrně, a přitom se snažil dál si uchovat svou důstojnost. „A věřte mi, že umřít ještě jednou rozhodně nemám chuť. A pokud snad potřebujete mé oblečení...“

„Nic nepotřebuju!“ vyštěkl Teodor. „Tak dejte mi tu facku!“

„Ale já nechci...“

„A jiný svět vidět chcete? Vraďte mi facku! Tak bude to?!“

Max otevřenou dlaní lehce pleskl Teodora po tváři. Ten si jen zhnuseně odfrkl:

„To musí být rána! Ze všech sil! Podívejte jaká...“

Z té facty se Max až zakymácel a v hlavě jako by mu cosi vybuchlo. A pak už jen reflexivně zareagoval – jako každý dospělý muž, jemuž se stala křivda: Když na tebe někdo zaútočí, tak mu to vrať! Na to, jak nepříjemné by bylo dnes už podruhé zemřít, už nemyslel, a vrátil Teodorovi takovou, že ho až dlaň zabrněla.

Teodor zaryčel, zbělal vzteky a v bílém obličejí mu rudě zářila jen levá tvář. Dokonce sáhl po karabině, zřejmě taky pudově, takže Max už očekával to nejhorší, ale Teodor jen zaklel v neznámém jazyce a znovu se zadíval na keř. Stačil další pohyb rukou – a stromek se rozkolébal jako vzduch nad plynovým hořákem. Pak Teodor ze země sebral hroudu hlíny a po stromku ji hodil. Hrouda zmizela. Konzervovník se přestal kývat.

„Tak co, už jste se přesvědčil – byla tu, a je pryč. Ovšem ne úplně pryč, jen v jiném světě. Když přivážete na nějaký předmět kousek provázku a pak ho hned vytáhnete zpátky, samozřejmě dokud je brána otevřená, tak se s tou věcí nic hrozného nestane, a s člověkem taky ne. Jak to kdysi říkal jeden filozofující jedinec: přicházíme a odcházíme. Chcete se o tom přesvědčit osobně?“

Max váhal.

„Tak odhodlejte se konečně!“

A Max se odhodlal.

„Dobře, ale nejdřív vy...“

„Vy jste mi ale filuta!“ rozesmál se podrážděně Teodor. „Jenže když jako první vstoupím do brány já, tak se hned zavře! Dokud jsem tady, můžu ji otevřít a držet ji tak. Jakmile ji otevřu, vstupte dovnitř a ničeho se nebojte, je tam čisto. Musíte se ale pohnout, protože já bránu dlouho neudržím – chce to sílu a specifický stav mysli. Možná mi budete muset ušetřit ještě jednu... No nic, otevírám!“

A když se keř znovu rozkýval, Max vstoupil rovnou do něj.

Hned poté, co Sergej popsal na svém blogu celou podivnou příhodu (samozřejmě v humorném duchu), odpálkoval dva hulváty, kteří mu doporučili návštěvu psychiatra, a odmítl

návrh jistého grafomana, že by spolu mohli napsat sci-fi román, našel si novou práci. Proběhlo to celé takhle.

„Haló, to je pan Sergej Kochanskij?“

„Ano. Kdo volá?“

„Jmenuji se Rodion Romanovič...“

„Že by Raskolnikov?“ uchichl se Sergej.

Odpovědí mu bylo mlčení. Pak následovala poznámka:

„Doufám, že máte načteno víc než jen Dostojevského...“

„Nnno... Babela s Bebelem si rozhodně nepletu. Oč jde?“

„Je možné, že vám nabídnu práci,“ pokračoval neznámý Rodion Romanovič. „Samozřejmě v případě, že budete ochoten se sejít...“

„Ale co jste zač?“

„To už jsem přece řekl – Rodion Romanovič...“

„Aha... Dejme tomu. No a dál?“

„Co by mohlo být dál, se dozvíte na té schůzce, pokud s ní budete souhlasit. Domluvit bychom se mohli třeba té letní kavárně naproti vašemu domu. Šlo by to za čtvrt hodiny? Zamával bych na vás. Kdybych se vám nezamlouval, tak prostě odejdete a já proti tomu nebudu naprosto nic namítat. Na vašem místě bych ale ty návrhy vyslechl. Ujišťuji vás, že práce je to zajímavá a vlastně docela dobře placená.“

„Čemu říkáte docela dobře placená?“ otázal se Sergej poněkud ironicky.

„Budete mít dost nejen na živobytí, ale i na všelijaké radovánky. Samozřejmě v případě, že se nám budete hodit. Ovšem až po odborném kursu a zácvičku. Během celé této doby máte nárok na stipendium.“

Až do této chvíle si Sergej myslel, že ho kdosi zkouší zatáhnout do nanejvýš pochybného dobrodružství, a jen si lámal hlavu tím, proč by to měl být zrovna on. Jenže jakmile zaslechl slovo „stipendium“, tak už vůbec nevěděl, co si o tom myslet – zločinci stipendia obvykle nevyplácejí.

„A co když se vám opravdu nebudu hodit?“

„Tak se obě strany zřeknou jakýchkoli výhrad a vy dostanete malou finanční refundaci za to, že jsme vás obtěžovali.“

„No a když se nebudete zmlouvat vy mně?“

„Pak platí přesně totéž.“

„Jenže...“

„Pokud máte nějaké obavy, zaznamenejte si můj hlas na diktafon, nechte na stole varovný dopis a poproste nějakého přítele, aby si mě nenápadně vyfotografoval.“ Následovalo tlumené uchechtnutí. „Snad si nemyslíte, že byste mohl být zajímavý pro nějaké mafiány? Zároveň vás upozorňuju, že se státní bezpečností taky nemám naprosto nic společného. Naše firma je podnik čistě komerční.“

„No dobře, ale...“

„Detaily vám sdělím osobně. Pokud se samozřejmě hodláte se mnou setkat. Tak co, mám na vás čekat?“

„Čekejte,“ odpověděl rozhodným tónem Sergej.

Žádný dopis na stole nenechal a příteli taky nevolal – to by vypadalo hloupě.

Fakt ovšem je, že když se nad tím člověk zamyslel, souhlas se schůzkou s neznámým chlápkiem, který zničehonic nabízí Sergejovi (proč právě jemu?) jakousi práci (a jakou?), vypadal možná taky dost pitomě. Jenže nad tím už se Sergej nezamyslel.

A neměl nejmenší tušení, jak radikálně se proto změní jeho život.

To se lidem někdy stává. Samozřejmě ne všem. Někdo si zvolí klid, jiný zase přesný opak. Obzvláště když je nezaměstnaný – to je potom každá šance dobrá. Každý je přece tvůrcem svého osudu, nebo snad ne?

Jaký ten osud bude – to už je jiná otázka.

Sergej přešel přes ulici a ocitl se před kavárnou. Léto stále ještě nekončilo a stolky pod pruhovanými slunečníky přímo na asfaltu dál přinášely majiteli zisk. U toho krajního seděl osaměle jakýsi muž, který na Sergeje přátelsky zamával.

„Dobrý den,“ přivzedl se mírně ze židle a podal Sergejovi ruku. „Rodion Romanovič. Posadíte se?“

Tak se posadil.

„Objednal jsem kávu a obložené chlebíčky, hned to přinesou. Ale kdybyste si dal třeba pivo...“

„Nedám...,“ zavrtěl hlavou Sergej.

„No tak výborně... A tady už je ta kávička!“

Poněkud omšelá číšnice přišla nanejvýš vhod: zatímco šálky s kávou a talíř s chlebíčky předávala z tácu na stůl, Sergej Rodiona Romanoviče zkoumal. Je středních let. Tmavovlasý. Začínající kouty a také lehké šediny. U holiče byl zřejmě nedávno, a to u velmi dobrého. Na sobě měl velmi obstojný, ale zase ne zbytečně drahý oblek. Bylo vidět, že oblékat se ten chlápek umí, ale nerad zbytečně poutá pozornost. Na rukou žádné prsteny, jehlice v kravatě elegantní, a možná dokonce zlatá, ale bez drahokamů a dosti subtilní. Je zdvořilý. Věcný. A chytrý, to mu kouká z očí. Navíc ty oči signalizovaly, že se nového společníka nechystá rovnou vykázat do patřičných mezí, přestože jinak určitě umí být i příkrý. No nic, tak si ho v klidu poslechneme...

Rodion Romanovič usrkl z šálku. Pak svraštil čelo a šálek vrátil zpátky na stůl.

„Poslouchám vás,“ připomněl se Sergej.

„Takže... Jak už jsem vám řekl, Sergeji Anatoljeviči, rozhodli jsme se nabídnout vám novou práci. Přesněji řečeno možnost zkusit své síly na takřkajíc jiném kolbišti. Že jste momentálně volný, je nám známo. Takže budete-li se nám hodit, nemusíte se už po žádném místě shánět. Máte do toho chuť?“

„No a co když se ta vaše práce nebude zamlouvat mně? A co si mám představit pod tím ‚my‘?“

Rodion Romanovič se pousmál.

„Vezmu to pěkně popořádku. Když jsem si počel na vašem blogu, byl jsem si na takových sedmdesát procent jist, že jste náš člověk. Po telefonickém rozhovoru už to bylo osmdesát procent. Kdežto teď je má jistota pětadesátiprocentní. A řekl bych, že i pro vás to v naší firmě bude zajímavé. A teď k té druhé otázce. Jsme skupina lidí, kteří se zabývají velmi specifickými záležitostmi... Na první pohled sdružení malých zprostředkovatelských společností, které přežívají jen tak tak. Jenže to je jen zástěrka. Ve skutečnosti je hlavním oborem naší činnosti přeprava nákladů...“

„Myslíte narkotik?“

„Dobře, že se ptáte. To v žádném případě! Žádná narkotika, žádné zbraně, drahé kovy či kameny, žádné radioaktivní látky či mikrobiologické preparáty. A špionáží se taky nezabýváme. My prostě ruské zákonodárství neporušujeme... přinejmenším ne natolik, abychom se kvůli tomu dostali za mříže. Na to si potrpíme, protože ctíme zdravý rozum, chápete?“

„A co tedy přepravujete? Nebo je to tajemství?“

„Před vámi - a tajemství? Kupříkladu poslední dopravanou komoditou byly radiosoučástky...“

„To nechápu...“

„No radiosoučástky. Přesně takové, které se prodávají v každém specializovaném obchodě. Jenom je odebíráme ve velkoobchodním skladu, čímž přirozeně šetříme. Ale to je přece zákonné, no nemám pravdu?“

Sergej přikývl.

„Tak dál. Několik desítek kilogramů geneticky upravené pšenice. Z tohoto osiva se získávají vysoké úrody této obilniny, navíc je odolné proti suchu a škůdcům. Ta odrůda je všeobecně známá a na trhu běžně dosažitelná, jenže se moc neprodává, protože občánkové z ní mají strach. Na tom taky není nic protizákonného...“

„Asi ne.“

„Za třetí jsou to léky. A zase - ty nejobyčejnější, které se prodávají v každé lékárně. Což je nejen zákonné, ale i humaní, no nemám pravdu?“

„Snad ano.“

„A za čtvrté je to technická dokumentace. Radiotechnická a elektronická schémata plus výkresy naftového motoru o čtyřech stech koní, přestavěného na palivo na bázi rostlinných olejů. Taky zcela nezávadné, to snad uznáte.“

„Mnooo...“, protáhl Sergej. „Pokud jde o ty diesely, tak to bych...“

„Ten, který dodáváme my, technicky zastaral už před půl stoletím,“ vysvětlil Rodion Romanovič. „A pokud jde o palivo, tak první diesellový motor světa neběhal na naftu, ale právě na rostlinný olej. To jste nevěděl, jak vidím. A klidně si to zkontrolujte, co kdybych lhal! Můžete mi

ale na slovo věřit, že tenhle motor žádné technické novinky neobsahuje.“

„No dobře...“ Sergej rovněž usrkl ze svého šálku. Docela obstojné espresso, tak co se ten Rodion Romanovič tak šklebil. „Ale kam to tedy dopravujete? Kdo potřebuje takové nesmysly?“

„Tak tohle je ještě trefnější otázka. Co je pro jedny nesmysl, to jiní považují za poklad. Jen si vzpomeňte – kapitán Cook Polynésanům platil hřebíky a barevnými korálky. Proto zboží dopravujeme na Centrum.“

„Kam že to?“

„Na Centrum nebo se taky dá říci do Centrálního světa – a rozhodně nemám na mysli vitaminové tabletky stejného jména. Tam, kam jste se dostal i vy – pokud jste si samozřejmě tu historku s medvědem nevymyslel, abyste čtenáře svého blogu pobavil. Jenže vy jste si ji nevymyslel, že ne? Ostatně proč jste tu historku umístil na svůj blog?“

„O něčem tam přece psát musím,“ utrousil Sergej.

„Přesně tohle mě napadlo. Přesto ale jedna rada do budoucna – s tou sebestopagací opatrně. Na váš blog jsme narazili víceméně náhodou, ale stejně tak by na něj mohli narazit i pohraničníci.“

„Proboha, jací pohraničníci?“

„Přece pohraniční stráž Centra. To je náš přirozený nepřítel. Podle jejich názoru jsme totiž pašeráci, a to notoričtí. Jakmile nás uvidí, jsou z toho celí vycukaní a někdy i střílejí.“

„A co vy na to?“

„Jsme pašeráci – nemělo by smysl popírat něco tak očividného. Ale naše práce přináší lidem prospěch.“

„Na to jsem se neptal. Střílejí po vás... A vy po nich?“

„I to se stane. Ale obyčejně proklouzneme, aniž by nás zpozorovali.“

„Aha, takže nějaké zákony přece jen porušujete, přinejmenším na tom vašem Centru...“

Jenže Rodiona Romanoviče se to nijak nedotklo: jen pokrčil rameny.

„Tam platí plno zákonů. Každé území má své. Železničáři mají své. Banditi taky. Zcela bez zákonů žijí jen venkované

a kočovníci, ti se řídí tradičními zvyklostmi. Zato pohraničníci samozřejmě své zákony respektují, takže je snadné některý překročit. Ale stojí to za to. Tak co, zaujal jsem vás nebo ne?“

„Ještě nevím...“

„Chápu.“ Rodion Romanovič lehce pokývl a vzal si chlebiček. Kriticky si ho prohlédl a vrátil ho na talíř. „Chápu, a proto na vaši odpověď nespěchám. Mnoha věcem zatím prostě nerozumíte, ale to já taky ne. Mimochodem – nemáte pocit, že teď bych se měl začít vyptávat já?“

„Jen se ptejte.“

„Rád bych, abyste mi tu svou cestu na sever vylíčil od svého počátku. A epizodu s tím nezdařeným rybařením co nejméně dopodrobna.“

„Copak rybaření, to bylo naopak úspěšné...“

„Nechytejte mě za slovíčko. Poslouchám vás.“

„Takže...“

Proč by mu to nakonec nepřevyprávěl? A Sergej se stále větším zaujetím líčil vše, co si z té výpravy pamatoval: o medvědovi, o tom, jak z té pouště znovu spadl zpátky do peřeje a div se v ní neutopil, ale přece jen to přežil, a také o tom, jak se příštího rána ozbrojen sekerou vypravil pro odhozený prut, jak si báječně zachytil na Perlovém plese pod Sedmiverstovou peřejí, o pečených houbách, které se mu ke konci výpravy až zprotivily, o jezerech, bičovaných prudkými vichry, o zlomeném pádlu, o petroglyfech, a dokonce i o malé tresce, kterou chytil v Bílém moři na docela banální wobler s lopatkou. Rodion Romanovič ho pozorně poslouchal a zároveň i usměrňoval přesně kladenými otázkami. V Sergejovi sílilo podezření, že se už z jeho vyprávění nic nového nedozvěděl, ovšem přesto mu naslouchal se zřejmým zaujetím. Že by si celý příběh porovnával s textem v blogu?

Nakonec vytáhl družicový snímek, vytištěný na obyčejné počítačové tiskárně.

„Je to tahle peřej?“

Rozlišení na snímku nebylo příliš dokonalé, ale ono místo se podle něj dalo poznat naprosto spolehlivě. Tady je jedno

jezero, tady další, mezi nimi peřej a tady palouk příhodný pro tábor. A tam taky tábořili...

„Ano.“

„Tady máte fixku. Můžete mi označit místo, kde jste otevřel průchod? Alespoň přibližně...“

„Tady. Úplně přesně to nevím, ale někde v těchhle místech...“ A Sergej nakreslil kroužek – a pak vytřeštil oči: „Počkat – ale co chcete říct tím, že jsem otevřel nějaký průchod?“

Rodion Romanovič se usmíval – sice poněkud shovívavě, ale přece jen vlídně.

„To znamená, že právě vy jste otevřel průchod na Centrum. Soudě podle vašich slov jste se ocitl na Suché pustině nebo možná v dunách na jih od Bílého hřebene. Nevšiml jste si, jestli na obzoru nebylo vidět hory?“

„Řekl bych, že ne. Myslím, že tam byla jen nějaká strážní věž...“

„Aha, tak to je Suchá pustina. Kdežto vy jste si zřejmě myslel, že vás osud zavál někam na Karakum nebo na Saharu, že? Ne, ne, Sergeji Anatoljeviči, vy jste byl na Centru, a to na místě ne právě příjemném. O to ale nejde. Hlavní pro nás je, že jste latentní průvodce. Tím jste byl vždy, a v kritickém okamžiku jste se stal průvodcem reálným. Tahle schopnost se dá výcvikem rozšířit a prohloubit. Chtěl byste?“

„A... co když ne?“

Teď působil úsměv Rodiona Romanoviče už poněkud dotčeně.

„No tak pokud vám víc vyhovuje životní styl planktonu, tak si jistě můžete sehnat nějaké to místo v kanceláři. Do práce budete po tlačení v metru nebo po zdržení v dopravních zácpách přicházet v přesně stanovenou hodinu, budete dodržovat dress code, pak se posadíte k nemilované práci, a když to šéfstvo neuvidí, zahrajete si na compu pasiáns. Denně budete netrpělivě očekávat šestou hodinu večerní, abyste se mohl vydat zpátky domů, kde vás taky nic zajímavého nečeká. Den po dni a rok po roce budete jen ubíjet čas, a to prosím svůj čas! A když pak po letech začnete pomýšlet na stáří, tak vás nevyhnutelně přepad-

nou hořké úvahy o propásnutých příležitostech. Tak co, to se vám zamlouvá?”

Sergej beze slova zavrtěl hlavou.

„No to bych prosil! Vám se totiž naskýtá šance svůj život zásadně změnit a zároveň ho něčím pořádným naplnit. A co může být lepší než opravdu zajímavý osud? Kdekdo k němu směřuje za cenu dlouholetého těžkého úsilí, a ne každému se to nakonec povede. Vy ten zajímavý osud dostáváte darem – tak ho berte! No a čistě hmotně... vás přirozeně taky zajistíme.“

Sergej dál mlčel.

„Rozumím vám,“ přikývl Rodion Romanovič. „Vy zkrátka pořád přemítáte, jestli v tom není nějaký podraz. Když vám začnu tvrdit, že o něčem takovém nemůže být řeči, samozřejmě mi neuvěříte. Tak to uděláme jinak: zkusíte si to. Jen si to zkusíte, a když se vám to nebude zamlouvat, tak dáte zpátečku. Toho, že byste o nás šířil nějaké zbytečné informace, se nebojíme. Protože když to zkusíte, všichni vás budou mít za dalšího praštěného hledače anomálních zón, sněžného muže, lochnesky a podobně. Nehledě na to, že byste tím k sobě mohl přilákat pozornost pohraničnicků Centra. Ti operují v mnoha světech, občas velice tvrdě... Jenže vy jste rozumný člověk a zbytečně žvanit nebudete, no nemám pravdu?“

Sergej musel přiznat, že pravdu má. Jaká to Siréna se sladkým hlasem a železnou logikou! Jeho společník věru uměl volit slova.

„A co vy? Vy jste taky průvodce?“ zeptal se Sergej.

Rodion Romanovič se místo odpovědi poklidně rozhlédl, zda je někdo nesleduje, a zabořil pohled do stolní desky. Na čele mu naskočily krůpěje potu. Uplynulo několik vteřin – a vzduch mezi šálkem kávy a talířem s netknutými chlebíčky se zavlnil. Když jste se zadívali pořádně (a nic jiného nezbývalo), zjistili jste, že to vlnění se odehrává ve sloupci o průměru sotva deset centimetrů. Rodion Romanovič chvíli počkal, pak z jednoho chlebíčku štítilvě sebral kolečko salámu a vhodil ho do roztřeseného vzdušného sloupce.

Kolečko okamžitě zmizelo a vlnění vzduchu taky. Rodion Romanovič vytáhl kapesník a otřel si čelo. Týmž kapesníkem si pak pečlivě očistil i prsty.

„To kolečko salámu je teď na Centru. Třeba ho tam najde nějaké zvířátko. Už kolikrát mě napadlo, jestli takhle někdo neposlal i vráně ze známé bajky sýr. Promiňte ten pokus o hloupý vtip... Poslyšte, a kde jste absolvoval základní vojenskou službu?“

„Já na vojně vůbec nebyl...“

„Chápu. Takže s pohraničními vojsky jste nikdy neměl nic společného?“

„Chraň Bůh! Proč?“

„Ale jen tak... A co s železničáři?“

„To taky ne. Ačkoli... jeden čas jsem se věnoval leasingu vagonů.“

„No vidíte, aspoň něco. Takže přinejmenším víte, že vagony se zásadně pohybují po kolejích?“

Sergej se nejistě pousmál.

„A jak jinak by se měly pohybovat?“

„Inu...“ spustil zamyšleně Rodion Romanovič. „Víte - někdy se třeba pohybují dolů po náspu a někdy i metají kotrmelce vzduchem. Když vykolejí...“

Asi opět žertoval. Jenže možná ne tak docela.

Kapitola třetí

Adrenalinový

„Co je to? Nějaká klinika?“ zeptal se Sergej a nakrčil nos. V domě, obklopeném borovicemi, který na první pohled vypadal jako předměstské sídlo úspěšného podnikatele, to bylo nápadně cítit léky a dezinfekcí.

„Ano, soukromá,“ přikývl Rodion Romanovič. „Je sice malá, ale velmi kvalitní. Doufám, že jako pacient v těchto místech neskončíte. Tady léčíme ty, které do normálního zdravotnického zařízení z těch či oněch důvodů umístit nelze. I to se stane...“

„Například kdy?“

„Například když někdo utrpí střelné zranění na Centru... Ale s tím si nedělejte starost, průvodci se sem dostávají jen zřídkakdy – ti jsou pro nás příliš cenní. Protože jak by se naše skupina z Centra vrátila, kdyby průvodce zahynul? Nijak. Prostě tam celá na neurčitou dobu uvízne, a někdy dokonce i navždy. A ve skupině každý ví, že největší cenu v ní má právě průvodce. Téměř vždy je cennější než přepravovaný náklad. Takže vás budou bránit, krýt vás vlastním tělem – snad jen utírání nosu se od nich nedočkáte. Rozhodně vám ale nedovolí, abyste riskoval vlastní krk...“

„A co když budu chtít riskovat já sám – nechají mě?“

„Nenechají, a ještě vám jednu vrazí,“ zakřenil se Rodion Romanovič. „Ještě jednou opakuji: průvodce má příliš velkou cenu. Sem vás ale vedu právě k jednomu z nich... Nemáte nic proti tomu, Alexeji Zacharoviči?“

Drobný človíček v bledě zeleném plášti, čepičce stejné barvy a kulatých brýlích na masivním nose se jen velmi nerad odtrhl od studia složitých křivek na počítačovém monitoru.

„Chcete k Fantomovi?“

„Přesně tak.“

„Tak si obujte návleky.“

Rodion Romanovič Sergeje kývnutím hlavy vybídl, aby ho následoval. Opravdu jim nezbylo než si about návleky, a to kvůli sotva nějakým dvaceti krokům k nejbližšímu nemocničnímu pokoji v krátké chodbě. Bylo tam pološero. Na jediné posteli, zdobené jakýmsi architektonickými ozdobami s výlučně medicinským posláním, ležel veliký kostnatý muž. Oči měl zavřené, bradu porostlou několikadenním strništěm. Ostrý nos připomínal velehorský štít a do jeskyňovitého chřípí vedla hadička. Od přísavek a náplastí po celém těle se táhly spousty kabelů a po monitorech uháněly křivky, připomínající ostnatý drát.

„Tak ahoj, Stasi,“ pronesl tlumeně Rodion Romanovič.

Ležící neodpověděl.

„Nic neslyší,“ otočil se napolo k Sergejovi. „Už třetí rok je v kómatu. Byl to nejlepší průvodce, jakého jsem v životě viděl. Slavný Fantom, univerzál, extratřída! A vidíte, taky to nakonec dostal... Skupinu zachránil, průchod otevřel, ven ještě vyšel po svých, ale pak upadl. A od té doby... však vidíte, leží tady.“

„Takže mě přece jen chcete postrašit?“ zeptal se Sergej.

„Proč bych vás měl strašit? Logičtější by určitě bylo, kdybych vám nalhával, že naprosto žádné nebezpečí nehrozí. Ale k čemu by to bylo? Buď se k nám člověk dá s jasným vědomím všech výhod i rizik, anebo ho nepotřebujeme a rozloučíme se s ním...Ale přivedl jsem vás do těchto míst proto, abych vám něco ukázal. Hned to bude...“

Cvakl vypínačem, rozzářilo se stropní světlo a v místnosti hned bylo mnohem světleji.

„A teď se soustřeďte. Nejlepší by bylo pustit sem trochu prachu nebo kouře, ale já si myslím, že je to vidět i tak. Všimněte si: tady je jeden, tady druhý... poněkud chabý... A přímo před vámi na podlaze třetí! A k tomu čtvrtý!“

Teď to uviděl i Sergej – ležícího obklopovaly malé oblasti stejně tetelivého vzduchu, v němž z vůle Rodiona Romanoviče zmizelo kolečko salámu. Jedna přitom spočívala přímo

na zemi, tři další se vznášely mezi podlahou a stropem. Jedna z nich pomalu plula vzduchem a do té největší by se dala i strčit ruka.

„To jsou průchody,“ řekl Rodion Romanovič. „Vidíte je? Co se Fantomovi zdá, to nevím, stejně jako nevím, zda člověk v kómatu může vůbec mít nějaké sny, ale průchody generuje neustále. Naštěstí pro něj i pro nás jen maličké, takže na Centru si jich nikdo nevšimne. Ve svých nejlepších letech ale dokázal vytvořit průchod o průměru pěti metrů.... Ostatně pro nás je důležité něco jiného: vy sám jste se teď osobně přesvědčil, že průvodce je v zásadě schopen otevřít průchod na Centrum i v bezvědomí. Čistě teoreticky připouštíme, že průvodcem může být i zvíře – samozřejmě takové, které má dostatečně rozvinutý mozek a alespoň zárodky inteligence. Sloni, delfini nebo šimpanzi by to měli zvládnout rozhodně. Časem bychom v tomto směru chtěli zahájit soustavný výzkum... i když je třeba říct, že pokud u lidí narážíme na průvodcovské schopnosti vskutku zřídka, pak u zvířat to bude asi ještě vzácnější. Může se ukázat, že na světě prostě není dost slonů, šimpanzů a delfínů, z nichž by se dalo vybírat. A ještě něco: k otevření průchodu nestačí jen vlohy a přání. Obyčejně chybí motivace. Chce to zcela určitou náladu, která je v případě každého konkrétního průvodce jiná. Třeba vy jste se vši pravděpodobností průvodce adrenalinový. Což není tak špatné – ale narazit se dá i na exotičtější varianty...“

Sergej se na Rodiona Romanoviče tázavě zahleděl, ale ten jen lehce pokynul hlavou ke dveřím: asi půjdeme... Nakonec, proč ne? Pryč s těmi nemocničními pachy! Jsou otravné. A podívaná na ty zelené pláště taky. Lékař má chodit v bílém. Lidé v bílých pláštích – to přece zní! Proč a kdy se asi bílá změnila v zelenou? A jaký to má smysl? Kdyby bylo na Sergejovi, povolil by ty světle zelené pláště jen prosektorům.

Když se znovu ocitl pod širým nebem, zhluboka vdechl vzduch vonící jehličím a s rozkoší vypudil z plic zbytky toho nemocničního. V přírodě jako by už byl znát dech podzimu, zatím jen docela nepatrně. Než se ale břízám a javorům zachce

změnit háv a obléci si ten žlutý a červenavý, uplyne jistě ještě měsíc. Létem už to venku ale nevonělo. Rozhodně ne horkým, ale vlastně ani studeným, někde za polárním kruhem. Tak co je to ale za aroma? Že by houby? Nebo tlející listí?

Ševelil vítr. Mohutné borovice se zdály klidné a snad i trochu posmutnělé. Bylo znát, že už dnes anebo nejpozději zítra se rozprší.

Klinika byla kousek za Moskvou. Ovšem kde přesně, to Sergej říct nedokázal. Jasně bylo jen to, že přijeli po Novorižské silnici a jsou tedy na západ od města, v oblasti velmi populární mezi ruskými boháči. Smartphone s navigací musel Sergej nechat na vrátnici a zároveň i potvrdit, že u sebe nemá žádnou jinou navigační či spojovou techniku. Což byla pravda. Ostatně kdoví, jak se tady zachází s lidmi až nezdravě zvědavými?

Oni mu řeknou jen to, co uznají za vhodné. A ukážou to nejnutnější. Což znamená, že musí zmobilizovat všechny smysly, aby si to ostatní domyslel. Zatím to ale rozhodně bylo zajímavé.

A zřejmě i bezpečné, samozřejmě za předpokladu, že bude dodržovat pravidla.

Tedy – relativně bezpečné...

Jenže kde hledat bezpečnost absolutní? Ta přece neexistuje, a pro toho, komu k životu nestačí všednodennost, neexistuje tím spíš. Zvláště když se bavíme o pronikání do jiných světů. Ne do vesmíru, ani do oceánského příkopu, ani na nějaký Everest – do jiného světa! Což je opravdu jiné než vesmír. A kdo by podobné riziko odmítl?

Mno... vlastně asi kdekdo. Ale tím hůř pro ně. To jsou ubozí nudní lidé – co si na nich vezmete? Ať si žijou ode dne ke dni a sní výhradně o tom, že dostanou přidáno. Biomasa je zkrátka biomasa.

A pro každého je příjemné najít si důvod, proč se do té biomasy nemusí počítat.

S hlavou plnou těchto úvah kráčel Sergej za Rodionem Romanovičem po lesní pěšině. BMW zatím nechávali na pokoji, z čehož Sergej usuzoval, že jeho průvodce mu chce ještě něco ukázat. Na nic se ale neptal a mlčel.